

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijk en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

PAMFLET

029224

DE

RUSSISCHE SCHULD.

BEDENKINGEN TEGEN DE CONVENTIE VAN

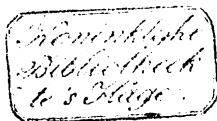
50/18 AUGUSTUS 1850.

DOOR

Mr. G. W. VREEDE.

„En politique, dans les temps d'orage,
la bonne foi courageuse est la véritable
habileté.”

SÉCUR, *Politique de tous les cabinets
de l'Europe.*

29 224

TE AMSTERDAM, BIJ
J. F. SCHLEIJER.

1851.

AAN

Z. Exc. HUGO, Baron VAN ZUIJLEN VAN NIJEVELT,

*Grootkruis der Orden van den Nederlandschen Leeuw,
van het Legioen van Eer, enz. enz.*

*welcer Minister van den Staat te Stockholm en Madrid,
Ambassadeur te Konstantinopel, en, nevens wijlen MR. A. R. FALCK,
Gevolmagtigd bij de Conferentie te Londen,*

WORDT DIT GESCHRIFT, TER HERINNERING AAN EENE
EERVOLLE DIPLOMATISCHE LOOPBAAN,

OPGEDRAGEN.

DE RUSSISCHE SCHULD.

BEDENKINGEN TEGEN DE CONVENTIE VAN
30/18 AUGUSTUS 1850.

De vraag, door de voordragt van Wet den 31 Maart 1.1. aan de beslissing der Staten-Generaal onderworpen, is niet zoozeer eene geldquaestie, als wel eene zaak van nationale eer en waardigheid. Nooit heeft Nederland geweigerd, erkende, onbetwistbare schulden te betalen; nooit heeft het van vreemde Mogendheden eene kwijtschelding afgebedeld. Eenige millioenen meer, eenige millioenen minder hebben hier nooit zwaar gewogen; te ligtvaardig zelfs en roekeloos werd meer dan eens met schatten gespeeld. — Maar het dierbaarst kleinood van een' onafhankelijken Staat, te hooger te waarderen, naarmate het vroeger aanzien zóó aanmerkelijk is gedaald, onze zelfstandigheid tegenover het buitenland, moet in Nota's en Tractaten vooral niet minder ernstig en zorgvuldig worden gehandhaafd, dan toen legers en vloten de bondigheid van onze vertoogen zouden hebben kunnen ondersteunen of vergoeden.

Zelden scheen een geschil overvloediger stof tot tegenspraak en strijd aan te bieden, dan de eensklaps, na negenjarig stilzwijgen, door de Russische Regering

opgerakelde vordering. En toch, uit de dezer dagen door het Ministerie medegedeelde stukken, bespeurt men, dat wèl tijdens het zoogenaamd Behoud, in het tusschen 1831 en 1841 verloopende tijdvak, het Nederlandsch Bewind de stellingen van het Russisch Kabinet heeft wedersproken, maar dat in 1850 geen strijd is gevoerd; dat men de vesting zonder slag of stoot heeft overgegeven. — Met zoovele woorden lezen wij in de Memorie, den 8sten Julij j. l. bij de Tweede Kamer ingezonden: «Het zoude gewis geene moeilijke taak geweest zijn, eenige der in het Verslag (der Commissie van Rapporteurs, in dato 7 Mei bevorens) te berde gebragte, nevens andere bezwaren, in eene *Contra-Nota* aan de Russische Regering op te nemen, en aldus door eene wisseling van diplomatieke Nota's, de zaak nog eenigen tijd slepende te houden (1).» Wèl mogen wij vragen: waarom is dit niet geschied? Waarom zelfs de ligte moeite geschuwd van onjuiste stellingen te wederleggen, en de schaal der bewijsvoering naar onze zijde te doen overslaan? Welk een haast was er bij de afdoening van eene aangelegenheid, die door het vrijwillig *verzuim* van Rusland, niet door de schuld der Nederlandsche Regering, zóó lang had geslapen (2)?

Had Rusland welligt op den tijd, dien magtigen bondgenoot, gerekend? op eene afwisseling van perso-

(1) *Memorie van Beantwoording*, § 2.

(2) Nota van den Baron DE MALTITZ, 29 Maart 1850.
Bijlagen, bl. 728. «Depuis cette ouverture 10 April
 (van den Heer
 VERSTOLK VAN SOULEN, 3 Mei 1841) le Cabinet Impérial n'a
 pas cru devoir renouveler une discussion qui ne promettait guère
 d'offrir un résultat satisfaisant.»

neel, onbekend met retroacta en antecedenten, met de ware toedragt van hetgeen, te midden van veelzijdige en ingewikkelde onderhandelingen, twintig jaren te voren gebeurd of bedongen was?

Zeker wekt dit lijdelijk gedrag de hoogste bevreemding, wanneer men overweegt, dat nog in 1846 tusschen de beide Mogendheden het verdrag van handel en scheepvaart te St. Petersburg gesloten is; een verdrag, over hetwelk «*een geruimen tijd* (1)» was onderhandeld; een verdrag, dat gedurende tien jaren van kracht zoude zijn, en aan welks hoofd men het verlangen vindt uitgedrukt, «om de betrekkingen van *vriendschap* en *goede verstandhouding*, welke zoo gelukkiglijk tusschen de beide Rijken *bestaan*, zoo veel mogelijk te bevestigen en uit te breiden (2).» Hoe? terwijl hier, over en weder, allerlei stoffelijke voordeelen werden toegekend, en zoo vele gewigtige punten naauwkeurig geregeld, niet het minst gewag gemaakt van een' eisch, die thans wordt voorgesteld, als sinds lang de welwillende verhouding tusschen den Keizer en den Koning te hebben gestoord?

Wij zeggen niet te veel: er wordt in de Conventie van ²⁰/₁₁ Aug. 1850 eene zonderlinge zinsnede aange troffen, aan de Nota van den Russischen Gezant, den Heer DE MALTITZ, letterlijk ontleend, die kwalijk te rijmen is met de nog in 1846 bevestigde en naauwer toegehaalde vriendschap tusschen de beide Staten. Er

(1) Tractaat van ¹/₁₃ Sept. 1846: »Voulant garantir à ceux-ci l'effet des négociations *poursuivies depuis longtemps* entre les deux gouvernements.»

(2) Staatsblad van 1846 (N°. 62.)

wordt gesproken van «*une divergence d'opinions ou d'intérêts*,» en van 's Keizers wensch om daarvan de laatste sporen uit te delgen («*de faire disparaître de ses relations avec Lui jusqu'à la dernière trace*,» enz.) (1). Wat is er dan toch in die vier jaren gebeurd? Welk kwaad hebben wij sedert 1846 bedreven, om het nu ten koste van het eergevoel der Natie te moeten afkopen? Zijn die uitdrukkingen zinledig of veelbetekenend? Wij zoeken te vergeefs naar opheldering.

En toch, ook in de *Memorie van Toelichting* van het ontwerp van wet, dringt de Nederlandsche Regering op de beëindiging van een onderwerp aan, dat, zegt zij, «*sedert een aantal jaren vele zorgen* (2) *aan haar heeft verwekt.*» — Misschien wel slapeloze nachten. Aan wien? Aan den tegenwoordigen Minister van Buitenlandsche zaken, sedert 31 October 1849 met de portefeuille belast? Of aan den Heer VERSTOLK VAN SOELEN, die de vordering van het Russisch Kabinet zóó duidelijk en standvastig had bestreden, dat noch hij sedert 1841 tot zijne aftreding, noch zijne talrijke opvolgers tot in 1850 daarvan iets vernamen? Knellende zorgen inderdaad, van welke de Ministers VAN ZUYLEN VAN NYEVELT, HUYSSSEN VAN KATTENDIJKE, SCHIMMELPENNINCK VAN DER OIJE, DE LA SARRAZ, VAN RANDWIJCK, Graaf SCHIMMELPENNINCK, BENTINCK EN LIGHTENVELT, zoowel als hun voorganger, bevrijd waren gebleven, maar wier gewigt *nu* het Ministerie overstelpt! — Die zaak, welke, op onderzoek van Rusland, zoo natuurlijk en geleidelijk hare

(1) *Bijlagen*, bl. 480, 728.

(2) *Bijlagen*, bl. 479.

plaats had kunnen vinden in de langdurige onderhandelingen, die de sluiting van het verdrag in 1846 te St. Petersburg voorafgingen; die zaak, wier overijlde afdoening *nu* begeerd wordt op een' toon, als of men het misnoegen van den Keizer, eene vloot op de kust en een leger, met snelheid aanrukkende, te duchten zoude hebben; die zaak, om welke negen Ministers achter elkander zich niet in 't minst hebben bekreund, brengt de tegenwoordige Regering in verlegenheid!

Zoo weinig is het juist, met de *Memorie* van 8 Julij II. te beweren, dat de Staten-Generaal bij het onderzoek van dit wetsontwerp, hadden behooren te letten op de ongunstige stelling, «der tegenwoordige Regering door de handelingen van de vroegere Regeringen *geschapen*;» op het haar, «door de *antecedenten* gegeven standpunt.» (1) — Ware men van het pad, door de omzigtigheid van den Heer VERSTOLK aangewezen, niet eigendunkelijk afgedwaald, ook dit Ministerie zoude nog vrij van druk en kommer zijn.

Wij spreken van *het Ministerie*, hoewel de bij de Kamer ingediende Memoriën alleen door de Hoofden der Departementen van Buitenlandsche Zaken en van Finantiën onderteekend zijn. Want, niet enkel de meer bijzonder daarbij betrokkene Departementen, maar *de Regering in het algemeen* (2) was tot de *eenstemmige overtuiging geleid*, «dat de goede trouw en de eer der Regering vorderden de vroeger aangegane verbindtenissen en het gedaan aanbod gestand te doen.» Hier is derhalve de rede van eene daad

(1) *Memorie van Beantwoording*, § 1, 2, 6.

(2) *Memorie*, § 2.

van het geheel Ministerie, (1), één in wil en besluit; niet van het persoonlijk bedrijf van den Minister van Buitenlandsche Zaken. De Regering oordeelde, met *loyauteit* aan regtmatige vorderingen gehoor te moeten geven; zij was afkeerig van » ongegronde en kwalijk berekende *tegenstribbelingen*.» (2) — Zij maakt melding van *verbindtenissen*, van een *aanbod*, in 1841 gedaan, eerst in 1850 door Rusland *aangenomen*; van eene *erkenning van schuld* onzerzijds, van eene in 1841 aangeboden *betaling*, eene *aanbieding*, sedert *niet teruggenomen*, en welke de regtschapenheid nog in 1850 verplichtte gestand te doen. (3)

Laat ons zien, *waarin* die verbindtenissen, dat aanbod, op welke het Ministerie zich beroept, moeten geacht worden te hebben bestaan; laat ons zien, *hoe verre* de handelingen van *voormalige* Bewindslieden hunne opvolgers voor altijd hadden verbonden.

De overeenkomst van 30/18 Aug. 1850, bij welke de Russische Gezant eene overwinning heeft behaald, die hem door den Minister *VERSTOLK* onwankelbaar was betwist, gewaagt, even als de Nota van den Heer *DE MALTITZ*, van « *droits et obligations, résultant des avances successives faites par le Trésor de l'Empire à celui du Royaume des Pays-Bas jusqu'au 1er Janvier 1839.*» — Zij gewaagt verder van « *engagements reconnus et contractés* (Art. 3); van « *engagements constatés par les déclarations remises au Gouvernement*

(1) *Memorie*, § 6. « De Regering bij het sluiten der onderwerpelijke conventie met Rusland, » enz.

(2) *Memorie*, § 2.

(3) *Memorie*, § 6. fol. 11.

Impérial par le *Ministre des Finances* sous les dates du 4 Juin et du 10 Septembre 1831,» en van eene «*ouverture verbale*, faite le $15/3$ Mai 1841 à l'Envoyé de Russie à La Haye par le *Ministre des Affaires Etrangères* de S. M. Néerlandaise.» (Art. 2). (1)

Het overzicht van den oorsprong der schuldvorde- ring, door de Regering als betaalbaar erkend tot een bedrag van f 1,318,750, en van den loop der zaak tot de sluiting der gemelde overeenkomst van $30/18$ Aug. 1850, is, naar luid der *Memorie van Toelichting*, het navolgende: (2)

«Dat de Nederlandsche Regering, krachtens de Conventie van den 19^{den} Mei 1815 (3) (te Londen tusschen het Koninkrijk der Nederlanden en Groot-Britannië ter eenre, en Rusland ter andere zijde gesloten) verplicht was tot de betaling van zeker aandeel in de renten en amortisatie der Russische Schuld in Holland;

dat bij die Conventie voorzien is het geval, wanneer die verplichting geheel of ten deele zoude komen op te houden, te weten: het verlies der *Souvereiniteit* (4) over de Belgische provinciën, of over een deel derzelve;

(1) *Bijlagen*, bl. 480.

(2) *Bijlagen*, bl. 477—479.

(3) Verg. die Conventie in het Nederduitsch, bij G. K. VAN HOGENDORP, *Bijdragen tot de Huishoud. van Staat*, III. 343—347.

(4) Men had met name het *feitelijk* verlies (*possession soustraite*) op het oog. Art. 5 der Conventie: «Que lesdits paiements cesseront dans le cas où — la possession et la souveraineté des provinces Belges seraient à une époque quelconque *soustraites* à la domination de S. M. le Roi des Pays-Bas, avant l'entière liquidation de la dite dette.»

dat dit geval zich heeft voorgedaan in 1830;
 dat door Nederland te dier zake geene verdere betalingen gedaan zijn, dan voor de renten tot 1 Januarij 1830 en voor de amortisatie tot 1 Julij 1830;
 dat mitsdien alsnog de verplichting op Nederland rust, om die betalingen te zijnen laste te nemen tot het tijdstip, waarop het verlies der Souvereiniteit over de Belgische provinciën moet geacht worden volbragt te zijn;

dat de Nederlandsche Regering voor dat tijdstip heeft gehouden den 1sten October 1830;

dat de Russische Regering daarentegen beweerd heeft, dat de afscheiding eerst door het Tractaat van den 19^{den} April 1839 is tot stand gekomen;

dat door den Nederlandschen Minister van Finantiën in der tijd zijn afgegeven twee verklaringen voor den termijn van rentebetaling, verschenen 1 Januarij 1831 en van de amortisatie, verschenen 1 Julij 1831, welke verklaringen door de Russische Regering *opgevat zijn*, als inhoudende *eene stellige verbindtenis* tot terugbetaling der voor die termijnen door Rusland verstrekte sommen gelds;

dat in Mei 1841, na gehouden conferentiën tusschen den toenmaligen Minister van Buitenlandsche zaken en den Russischen Gezant, door eerstgenoemde namens de Nederlandsche Regering, is *aangeboden* de voldoening van het volle bedrag der betalingen, voor welke gedachte verklaringen zijn afgegeven; en dat in April 1850 dat aanbod door Rusland is aangenomen.

In dezen stand der zaak achtte de Nederlandsche Regering zich niet te mogen onttrekken aan het sluiten eener overeenkomst met die van Rusland, waarbij

eerstgemelde zich verbindt tot de terugbetaling van het bedrag der twee meergemelde termijnen, verschenen 1° Januarij en 1° Julij 1831, respectivelijk ad *f* 1,062,500 en *f* 256,250; terwijl laatstgemelde, bij de aanneming dier gelden, verklaart afstand te doen van alle verdere pretensiën.

Die pretensiën kunnen gerekend worden te zijn de teruggave der gedane betalingen sedert 1° Januarij 1832, tot het Tractaat van 19 April 1839, waarbij eerst de formele afscheiding van België is *tot stand gekomen* (1), ten bedrage van *f* 10,200,000, en de betaling van renten van de voorgeschoten sommen, welke renten, al ware het slechts voor dat gedeelte, hetwelk tot 1° October 1830 ten laste van Nederland moest komen (*f* 860,937—50), over een tijdsverloop van bijna 20 jaren, de hoofdsom zouden verdubbelen.»

Deze zijn de gronden en beschouwing, welke het Ministerie hebben bewogen en de overeenkomst van 30de Aug. 1850 ten gevolge gehad; eene overeenkomst, wier bekrachtiging bereids den 10^{den} October daarna te 's Gravenhage is geschied bij wederzijds uitgewisselde acten.

Voorzeker, indien de stand des geschils, in het officieel verslag der Regering geschetst, met de wezenlijke toedragt van het gebeurde overeenstemde, wie onzer zoude zich niet verheugen, dat het beleid van onze jongere Diplomatie over alle bezwaren had ge-

(1) Zij is, wel is waar, toen eerst door *Nederland* uitgesproken; maar was, zoo als wij hierna zullen bewijzen, veel *vroeger tot stand gekomen* van de zijde der Groote Mogendheden, bepaaldelijk ook van Rusland.

zegevierd, en op een' voet, met de waardigheid van den Staat strookende, het voordeel der ontheffing van eene aanzienlijke schuldvordering had weten te verkrijgen; een voordeel, negen jaren vroeger, aan een' in de leiding der buitenlandsche aangelegenheden grijs geworden Staatsman ontglipt?

Maar, welverre van dien lof aan de nieuwe Nederlandsche Diplomatie te durven toezwaaijen, vreezen wij maar al te zeer, dat zij, den door de oudere bewandelden weg verlaten hebbende, de regten en belangen, zoowel als de eer der Natie grovelijk gekrenkt en benadeeld heeft; — dat zij, door een bedriegelijk lokaas verschalkt en misleid, heeft prijs gegeven en opgeofferd, wat naar haar eigen verhaal, door den ervaren Minister VERSTOLK VAN SOELEN met klem van redenen was verdedigd. Trachten wij de zaak tot klaarheid te brengen door achtervolgens stil te staan bij de hoofdpunten, welke de Regering in het overzigt, door haar gegeven, als zoo vele stellingen opsomt.

I. Beweert zij, dat *Nederland*, krachtens de Conventie van den 19^{den} Mei 1815, verplicht was tot de betaling van zeker aandeel in de renten en amortisatie der Russische schuld in Holland. Maar zij kan niet ontveinzen, dat de vereeniging van *België* met Holland en het *bezit* der *Belgische* gewesten door den Koning der Nederlanden, moesten beschouwd worden «als de grondslag en voorwaarde» (1) dier overeenkomst.

Welk Nederland, *welke* Koning of *welk* Koninkrijk der Nederlanden werd in 1815 bedoeld? Ontwifelbaar.

(1) *Memorie v. Toelichting*, bl. 477.

geen ander dan die Staat, welke, uit de beide afdeelingen van het Zuiden en Noorden, uit België en Holland tot één Rijk zamen gesmolten, (1) was gevormd. Het was geenszins, gelijk in de Conventie van 30/18 Aug. 1850 — tegen de historische waarheid aan, gezegd wordt, «*S. M. Néerlandaise*,» maar het was, zoo als de Conventie van 19 Mei 1815 zelve luidt, «*S. M. le Roi des Pays-Bas*,» het waren «*Leurs Majestés belgique (2) et britannique*,» die zich ten behoeve van Rusland verbonden. Die jaarlijksche interest en amortisatie zouden worden, «*une charge du Royaume des Pays-Bas*,» geenszins een last, dien Nederland, van België gescheiden, zoude hebben te torschen. Vandaar het artikel V, waarin

II. Voorzien werd het geval, wanneer die verplichting geheel of ten deele zoude komen op te houden, te weten: het verlies van het gezag (3) over de Belgische provinciën, of over een deel derzelve. — Aan Oud-Nederland toch was de schuld te eenenmale vreemd; slechts ter zake van de door de Verbonden Mogendheden in den grooten strijd tegen de Napoleontische heerschappij, veroverde Belgische gewesten, werd het Koninkrijk der Nederlanden, tot behoud van het evenwigt van Europa, en tot vergel-

(1) «*Le Royaume uni des Pays-Bas*,» (Londensche Conventie van 16 Nov. 1831, hierna te melden.)

(2) «*Sa Majesté Belge*,» zegt het geheim Artikel van het Tractaat van 19 Mei 1815. *Bijlagen*, bl. 720 (Nº. 2.)

(3) «*La possession et souveraineté*,» zegt Art. 5 der Conventie. Het geheim Artikel ter nadere verklaring van het geval, voorzien bij de Conventie, *zuijgt van souveraineté*, en spreekt alleen van *l'état de possession* en van *domination*.

ding der diensten, door Rusland niet aan *Oud-Nederland* in 't bijzonder, maar aan de algemeene zaak be-
wezen, met dien last van interest en amortisatie be-
zwaard. «S. M. le Roi des Pays-Bas, désirant au
moment de la réunion définitive des provinces belgiques
à la Hollande, (1) donner aux puissances alliées qui
ont pris part au Traité conclu à Chaumont le 1er Mars
1814 un retour convenable pour les dépenses considé-
rables qu'elles ont faites *pour délivrer les dits terri-
toires* (de Belgische gewesten) *du pouvoir de l'ennemi*;
et les dites puissances ayant, en considération des ar-
rangements faits entre elles, mutuellement consenti à
renoncer en faveur de S. M. l'Empereur de toutes les
Russies aux différentes prétentions qu'elles peuvent
former à ce titre, sadite Majesté le Roi des Pays-Bas
a, en conséquence, résolu de passer pour cet effet im-
médiatement entre S. M. J. une convention,» enz. —
Het regt van oorlog, dat tegen het door de wapenen
aangewonnen België alles, tegen het herboren en on-
afhankelijk Noord-Nederland niets vermogt, had het
bezit der te onder gebragte provinciën tot eene oor-
zaak, of, gelijk het Ministerie dit uitdrukt, tot *grond-
slag* en *voorwaarde* der tusschen het Koninkrijk der
Nederlanden en Groot-Britannië ter eenre, en Rusland
ter andere zijde aangegane overeenkomst gemaakt. Het
bezit van die gewesten, hun geheel of gedeeltelijk
verlies, stonden tegen elkander over. Het *begin* van
het bezit had de schuld gevestigd; het *einde* van dat
bezit deed de schuld vervallen.

(1) CH. DE MARTENS EN DE CUSST, *Recueil manuel et pratique
de Traités, Convent.* (Leips. 1846) T. III. 52 suiv.

Het, ten gevolge van den Belgischen opstand, van-
 één gescheurd Koningrijk der Nederlanden kon daarom
 niet belast blijven met eene schuld, welke vóór de
 samenhechting der beide deelen van Zuid- en Noord-
 Nederland, noch op het eene, noch op het andere
 had gekleefd. Doch, zoo het Ministerie dit punt toe-
 geeft, hoe heeft het dan van zich kunnen verkrijgen,
 in den aanhef van het verdrag van Augustus l.l. den
 Koning van *Oud-Nederland*, «*S. M. Néerlandaise*,» (1)
 met uitsluiting van België, als schuldenaar te noe-
 men? Hoe heeft het die in 't oog loopende aanwij-
 zing der Conventie van 19 Mei 1815: «*Leurs Majes-
 tés belge et britannique*,» voorbij kunnen zien en
 toegelaten, dat eene benaming, van welke men in 1815
 geen gebruik had gemaakt, daarvoor willekeurig in de
 plaats werd gesteld? Hoe heeft men aldus de feiten
 kunnen verwringen, en het bezwaar, in der tijd aan
 het veroverd België opgelegd (2), door een' onbegrij-
 pelijken misslag, in weerwil der scheiding, op ons
 Vaderland geladen?

Het is niet overtollig, bij de behandeling van
 dit onderwerp, aan het destijds weinig behartigd ge-
 schrift van G. K. VAN HOGENDORP te herinneren, die

(1) «Dont S. M. NÉERLANDAISE s'était chargée par la Con-
 vention conclue à Londres le 12 Mai 1815.» *Bijlagen*, bl. 480.

(2) In *l'Observateur Belge*, het Tijdschrift van de H. H.
 DOTRENGE, v. MEENEZ enz., werd meermalen over die Russische
 schuld en hare vernederende herkomst geklaagd. Verg. T. IV.
 185 suiv. «*Les Belges savent maintenant que le Gouvernement
 a consenti à leur laisser imposer la charge de servir la dette
 Russe en Hollande, et la dette autrichienne en Belgique. — Que
 deviendrait encore un coup notre indépendance nationale?*» enz.

in *Het Krediet*, den 29sten October 1830 uitgegeven, de volgende vragen opwierp: «Wie is hier de schuldenaar? Het *Koninkrijk der Nederlanden* bestaat niet meer. De *grootte* helft die bijgevoegd was, is afgevallen. Zij heeft hare onafhankelijkheid verklaard; zij handhaaft dezelve door de wapenen, en zij zal zich zeker niet verbonden achten aan den geldschiet. Is het *overgebleven* deel van het Koninkrijk de schuldenaar? Wat is de naam van dit overgebleven deel?» (1)

Zoo waarschuwde HOGENDORP tegen het onbevoegdelijk aangaan van nieuwe verbindtenissen; maar ook met opzigt tot de weleer gemaakte schulden, kwamen andere staatslieden insgelijks weldra tot het besef, dat men met naauwkeurigheid dezulke moest onderscheiden, die of Holland en België, elk afzonderlijk, of wel de 15 jarige gemeenschap betroffen; ook die, welke het onderwerp van eigene verdragen of schikkingen waren geweest.

In het *twaaftde* Protocol der Londensche Conferentie, in dato 27 Januarij 1831, door de Russische Gevolmagtigden mede onderteekend, werd in dier voege het passief der Belgische gewesten ontleed, en vervolgens aangemerkt: «*Indépendamment des dettes qui viennent d'être énumérées ci-dessus (onder welke de zoogenaamde Austro-Belgische) et qui sont exclusivement belges, la Belgique aurait à supporter dans leur intégrité, d'abord les dettes qui ne sont retombées à la Hollande que par suite de la réunion; puis la valeur des sacrifices que la Hollande a faits*

(1) Bl. 6 en 7.

pour l'obtenir (1).» Dit Protocol, onder hetwelk de namen LIEVEN en MATUSZEWIC te lezen staan, verdient dubbel onze aandacht, als de grondslagen der scheiding tusschen België en Holland vestigende en vooral, dewijl de daarin beschreven artikelen den 18^{den} Februarij 1831 van wege den Koning der Nederlanden, bij plegtige verklaring van de Gezanten FALCK en VAN ZUIJLEN VAN NIJEVELT, zonder eenig voorbehoud zijn aangenomen (2). Wat moesten die woorden: «*la Belgique aurait à supporter dans leur intégrité les dettes qui ne sont retombées à la Hollande que par suite de la réunion,*» die woorden, uitgegaan van de Vertegenwoordigers der Mogendheden, die het Koninkrijk der Nederlanden hadden gesticht, en nu de voorwaarden der ontbinding van hetzelfde bepaalden; — wat moesten die woorden anders beteekenen, dan dat althans *Holland*, vreemd aan den last der rente en amortisatie van de Russische schuld vóór de vereeniging, door den afval van België (3) van dat buitengewoon en tijdelijk bezwaar ontheven was?

III. Zoo zijn wij allengs genaderd tot de toepassing

(1) *Recueil de pièces diplomatiques relatives aux affaires de la Hollande et de la Belgique*, la Haye et Amsterdam, 1831—1833, I. 106, II. 53, III. 342.

(2) Protocol van 18 Feb. 1831: «*Que le Roi les avait autorisés à donner une adhésion pleine et entière à tous les articles des bases destinées à établir la séparation de la Belgique d'avec la Hollande*, bases résultant des protocoles de la conférence de Londres en date du 20 et du 27 Janvier 1831.» *Recueil de pièces diplomatiques*, I. 138 suiv.

(3) Verg. hiermede § 3 der *Memorie van Beantw.* op het einde.

van Art. V der Conventie van 19 Mei 1815, en de stelling van het Russisch Kabinet, dat de afscheiding van Holland en België eerst door het Tractaat van den 19den April 1839 zoude tot stand gekomen zijn; eene stelling, op welke de hersenschimmige *pretensie* van Rusland, wegens de teruggave der betalingen sedert 1 Januarij 1832, ten bedrage van *f* 10,200,000, onverminderd de renten der door Rusland, naar het heet, voorgesloten sommen, met eene zeldzame vindingrijkheid is opgetrokken; eene stelling, wier ongegrondheid het Ministerie gemakkelijk had kunnen aantoonen, en welke het, integendeel, bij de Conventie van Augustus 1850, met onverschoonlijke zwakheid heeft beaamd (1).

Had men dan te 's Hage de heugenis verloren van het straks aangehaald XIIe Protocol van 27 Januarij 1831, krachtens hetwelk het aandeel der Russische Schuld wèl België, maar zeker nimmer Holland of Oud-Nederland, sinds de afscheuring van het zuidelijk deel van het Koninkrijk, mogt bezwaren? Wist men niet, dat de Gezanten van WILLEM I zich, uit naam der Nederlandsche Regering, herhaaldelijk op dat, door den Koning *aangenomen* Protocol hebben beroepen? Maar vooral, wist men niet, dat ook de *Russische* Regering reeds *in het begin van 1832*, in eene breed-

(1) Immers, de aanhef maakt melding van en erkent alzoo :
« droits et obligations résultant des avances successives — faites depuis le 1er Janvier 1831 jusqu'au 1er Janvier 1839, dernier terme échû avant la conclusion du Traité du 1er Avril 1839, stipulant la séparation définitive des Provinces Belges du Royaume des Pays-Bas. »

voerige Nota heeft betoogd, hoe WILLEM I zelf door de gave en onvoorwaardelijke toetreding tot de grondslagen der scheiding tusschen België en Holland, in dat Protocol vervat, de onafhankelijkheid van eerstgenoemd Land boven allen twijfel had gesteld, en de slooping van het Koninkrijk der Nederlanden, als onherroepelijk voldongen feit, had beslist?

Zoo men, in stede van aan den aandrang van den Heer DE MALTITZ onnadenkend toe te geven, de geringe moeite genomen had, in het Archief van het Ministerie van Buitenlandsche zaken de stukken, tot de briefwisseling met het Kabinet van St. Petersburg behorende, op te slaan, men zoude daarin hoogstwaarschijnlijk eene gewigtige Memorie van den Vice-Kanselier, Graaf VAN NESSELRODE, in dato 27 Feb. 1832, hebben aangetroffen; (1) eene Memorie overigens, in MURHARD'S *Supplément au Recueil des principaux Traités* van G. F. DE MARTENS ten jare 1837 in druk verschenen, en aan welke een geacht Belgisch Geschiedschrijver ongeveer in denzelfden tijd herinnerd heeft, toen men te 's Hage, voor de minste *tegenstribbeling* beducht, de schoonste gelegenheid om Rusland met zijne eigene wapenen te bestrijden, verwaarloosde. — In het werk van THÉOD. JUSTE, *Hist. du Congrès National de Belgique* (2), wordt gesproken van de regeling,

(1) *Depêche* van Lord HATTESBURY, St. Petersburg, 27 Feb. 1832: « This paper has already been forwarded to the *Hague*. » MURHARD, t. a. p. T. XVI. 1827—1835 (*Supplément*) T. XII. (*Nouveau Recueil*) p. 357.

(2) *Bruxelles*, 1850, T. II. 400 suiv. (Notes complémentaires.)

welke, ten gevolge der scheiding van Holland en België, opzigtelijk de Russische schuld, niet eerst in 1839, maar reeds den 16den November 1831 tusschen de Russische en Britsche onderhandelaren te Londen plaats vond (1), en voorts gezegd:

« Peu après, voulant répondre à l'espèce d'appel qui avait été adressé à la Russie par le Gouvernement hollandais, le Comte DE NESSELRODE rédigea (le 27 Février 1832) un *Précis des négociations* (2), spécialement destiné à démontrer que le Cabinet de La Haye avait résolu lui-même la question de *Souveraineté* sur la Belgique en adhérant *aux bases de separation* des 20 & 27 Janvier 1831, et en se désistant de ses protestations contre le Protocole du 20 Décembre 1830.»

Wij hebben vroeger gezien, dat het Tractaat van 19 Mei 1815 het *feitelijk* verlies van België genoegzaam achtte, om het beroep op Art. 5 te regtvaardigen en alle schuldpligtigheid onzerzijds te doen ophouden. — Maar het is dan toch in dit oogenblik, nu het Russisch Kabinet de scheiding van 19 April 1839 wil dagteekenen, hoogst treffend, in het geschrift van den vermaarden Staatsman, die de Diplomatie van het Keizerrijk bestuurt, eene reeks van handelingen der Nederlandsche Regering, onder deze hare goedkeuring van het XII^{de} Protocol, te zien bijbrengen, als ondubbelzinnig bewijs, dat men de onafhankelijkheid van België reeds toen, den 18^{den} Februarij

(1) T. a. p. bl. 398—400.

(2) Meer volledig luidt de titel van dat Staatsstuk: *Précis des Négociations relatives à la Séparation de la Belgique d'avec la Hollande, et à l'indépendance future du nouvel État.*

1831, — te 's Hage in beginsel had aangenomen; dat feit, nevens zoovele andere, stond vast: men kon, zeide de Vice-Kanselier, op dat alles niet meer terugkomen. Het is niet wel mogelijk, het gebeurde beknopter en in scherper taal zamen te trekken, dan in het slot der Russische Memorie werd gedaan. — Het belang der zaak noopt ons, daaruit de volgende, meest afdoende regelen mede te deelen: (1)

« Ici finit la tâche que l'on s'est imposée, en entreprenant le présent travail, afin de rappeler les faits épars dans une série de Protocoles et de pièces officielles.

Or, de tous ces faits il résulte *incontestablement*, que si le Gouvernement des Pays-Bas a commencé par protester contre les premières déterminations de la Conférence de Londres, il n'en a pas moins adhéré ensuite aux Protocoles 11 et 12, contenant les *Bases de Séparation*, et de *l'indépendance* de la Belgique;

Que dès lors cette adhésion a *annulé* la protestation précédente, qui d'ailleurs n'a jamais été reproduite depuis par le Cabinet de La Haye, pendant tout le cours de la Négociation;

Que de plus, à l'occasion d'une lettre écrite par Lord PONSONBY, les Plénipotentiaires hollandais, tout en protestant formellement contre ce qui dans cette lettre avait trait à la souveraineté du *Luxembourg*, n'ont rien articulé contre *la Souveraineté de la Belgique*, quoique la lettre de Lord PONSONBY concernât autant l'une que l'autre;

Que dans toutes les communications, qui ont eu lieu

(1) *Précis des Négociations*, p. 357—380. (Conclusion.)

entre Sa Majesté le Roi des Pays-Bas et les Etats-Généraux, il s'est toujours agi des dispositions du Roi à reconnaître l'indépendance de la Belgique, moyennant des conditions équitables, et à sacrifier ses droits sur ce Pays pour assurer le bien-être de la Hollande; Qu'enfin, lors de l'élection du nouveau Souverain de la Belgique, le Gouvernement des Pays-Bas, loin de protester et de rompre les négociations, avait, au contraire, à cette époque même, muni ses Plénipotentiaires à Londres des pouvoirs nécessaires pour discuter, arrêter et signer un *Traité définitif*.

Il nous paraît donc prouvé jusqu'à la dernière évidence, que le Gouvernement des Pays-Bas, loin d'avoir pu négocier pour établir simplement une *Séparation administrative*, s'est constamment montré disposé à faire le sacrifice de ses droits sur la Belgique, et à établir ainsi la *Séparation politique*; qu'il s'est uniquement attaché à subordonner la reconnaissance de l'indépendance de ce Pays, et celle du nouveau Souverain, au désir de s'assurer des conditions équitables; et que, si aujourd'hui le Cabinet de La Haye affirme et soutient le contraire, cette assertion se trouve en opposition manifeste avec les faits, ainsi qu'avec la lettre et l'esprit des déclarations émises de sa part, soit à la Conférence de Londres, soit à l'Assemblée des États-Généraux de Hollande.»

Vermoedelijk zal men, na een zoo snijdend betoog, uit de pen van den beroemden Russischen Minister gevloeid, gelezen te hebben, het niet onverklaarbaar vinden, dat de in 1839 en 1840 door den Baron DE MALTITZ verdedigde stelling betrekkelijk de betalingen, door Rusland tot het Tractaat van 19 April 1839

gedaan, welke men als *voorschotten* aan Nederland in rekening zocht te brengen, den Heer VERSTOLK VAN SOELEN niet overreedde. Eene zóó doorwrochte en tevens zóó onaangename Memorie, als die van 27 Feb. 1832, kon niet wel in het vergeetboek geraakt zijn; zij was bovendien door hare plaatsing in eene alom verspreide Verzameling, wereldkundig geworden. — Niet tevreden met zich op de *internationale* houding der Nederlandsche Regering te beroepen, had het Kabinet van St. Petersburg zelfs de Redevoeringen van den Minister van Buitenlandsche zaken, in de zitting der Staten-Generaal gehouden, behendig bijgebracht; een blijk, met welke opmerkzaamheid de Russische Regering al wat tot de scheiding van Holland en België in eenige betrekking stond, onafgebroken gadesloeg; maar een blijk dan ook, dat de uit de lucht gegrepen *pretensie* van *f* 10,200,000 en van hetgeen meer te onzen laste wordt gesteld, in hare eigene beschouwing nooit eenige waarde heeft kunnen hebben. — Het Ministerie spreke niet van *loyauteit* en *regtschapenheid*: deze konde niet beletten, dat men in 1850 in eene Memorie, niet minder grondig en krachtig dan die van 27 Feb. 1832, de ongerijmdheid van eene zoodanige schuldvordering onwederlegbaar had bewezen. Op onze beurt hadden wij een' niet minder luiden toon kunnen aanslaan; met de woorden, aan het Russisch Staatsstuk ontleend, hadden wij kunnen zeggen: «Il nous paraît donc *prouvé jusqu' à la dernière évidence*; de tous ces faits il résulte *incontestablement*; cette *assertion* se trouve en *opposition manifeste*,» en wat van dien aard meer zij.

Doch wij zijn met het gedrag van Rusland in 1831.

en wel ten aanzien der Schuld, niet aan het einde. Wij merkten hiervoren aan, dat 'het werk van JUSTE ook gewag maakt van de overeenkomst, den 16den November van dat jaar tusschen Rusland en Groot-Britannië, wegens die aangelegenheid, te Londen gesloten. In de *Memorie van Beantwoording* van 8 Julij l.l. werpt het Ministerie het verwijt van zich af, alsof de niet-vermelding van dat verdrag in de *Memorie van Toelichting*, onkunde zoude verraden (1). «Het was der Regering niet onbekend, verzekert men § 2, dat Engeland, hetwelk volgens het Tractaat van 19 Mei 1815, *op geheel gelijke lijn* met Nederland tegenover Rusland geplaatst was, zich bij Tractaat van 16 November 1851 tot voortdurende prestatie der bij het eerstgenoemd Tractaat op zich genomene verplichtingen nader had verbonden, en dat dit Tractaat later de goedkeuring van het Engelsche Parlement heeft erlangd, gelijk dan ook, volgens de ingewonnen berichten, de betalingen van Engeland van deszelfs aandeel in de Russisch-Hollandsche leening steeds onafgebroken hebben plaats gehad; hebbende dezelve onder anderen bedragen:» (Hier volgen de sommen, in de jaren 1850—1853 betaald.)

Het Ministerie, door de Tweede Kamer gedrongen, eenige opheldering te geven, *waarom* het van die Conventie van 16 November 1851 in de *Memorie van*

(1) Een onhandig verdediger der Regering in het *Handelsblad* van 6 Aug. 1851, die de *Memorie v. Beantwoording* prijst zonder haar wel gelezen te hebben, zegt, dat die *Memorie* «zwijgt van het Tractaat van 16 Nov. 1851, waarmede in sommige dagbladen veel geschermd is.»

Toelichting had gezwezen, hetzij dan voorbedachtelijk of wel, dewijl het dat verdrag niet kende, heeft niet verkozen, «de wijze van inkleeding en de innerlijke waarde van die overeenkomst *ter toetse te brengen* (1).» — Welnu, wat de Regering niet heeft gelieven te doen, zal ons niet weêrhouden: wij zullen het geheim zonder schroom bloot leggen, en daarmede de schraalheid der uit Engeland toegezonden berigten pogen te vergoeden. — Zien wij ons daardoor genoopt, bij de handelingen der Groote Mogendheden na de Fransche (en Belgische) omwenteling van 1830 iets langer stil te staan, en kunnen wij niet, zoo als het Ministerie, de onbaatzuchtigheid (*désintéressement*) van Rusland tot de wolken verheffen (2), het voege ons, bij dit onderzoek niet toe, dat wij «de elementen van zoodanige wereldgebeurtenissen tot op den bodem toe, buiten volstrekte noodzakelijkheid, willen omroeren (3).» Zoude dit inderdaad weinig staatkundig zijn, de echte publiciteit der Constitutionele Monarchie en het voorbeeld van den Secretaris van Staat voor de buitenlandsche aangelegenheden van Groot-Britannië, hebben ons tot die onbescheidene bespieding van de daden en inzigten der Hoven verleid. Het is al wederom het verdienstelijk werk van THÉOD. JUSTE, in hetwelk die nuttige aanwijzing voorkomt (4).

(1) *Memorie v. Beantw.* § 5. fol. 7.

(2) De *Memorie van Beantw.* § 6. fol. 9, spreekt van de «in 1831, onder *hoogst* moeilijke omstandigheden, van de Russische regering ondervondene welwillendheid, en welke als toen dezerzijds *hoogelijk* was erkend geworden.»

(3) *Memorie*, § 5. fol. 7.

(4) *Hist. du Congrès Nation. de Belgique*, T. II. 398—400.

Bij gelegenheid van eene beraadslaging, den 16den Maart 1847 in het Huis der Gemeenten ontstaan, naar aanleiding der klagten over de gewelddadige inlijving van den Vrijstaat *Krakau*, werd de meening geuit, dat die schennis van het Tractaat van Weenen, Groot-Britannië regtens van de gehoudenheid tot het dragen van het aandeel in de Russische schuld had bevrijd; welke gewaagde stelling Lord PALMERSTON bestreed, daarbij tevens de volgende mededeelingen voegende:

« A la fin de la guerre (1815) — dus luidt de vertaling van den Belgischen schrijver (1) — lors de la délivrance de l'Europe, quand des arrangements furent pris pour reconstituer tous les intérêts, les grandes puissances ont compris que, comme certains États avaient fait plus d'efforts et plus de dépenses que d'autres pour amener la conclusion de la paix, ils devaient en être récompensés proportionnellement par les puissances qui en avaient profité. Eh bien! aucun Souverain n'en a plus profité que le Roi des Pays-Bas; non-seulement ses États et son royaume (2) lui ont été rendus, mais ils ont été *considérablement agrandis*, en même temps que les puissances s'engageaient à lui prêter secours quand il le réclamerait pour maintenir sa puissance. Il fut convenu qu'une compensation serait accordée à la Prusse, à

(1) Verg. hierbij GALIGNANI's *Messenger*, March 19, 1847.

(2) Er staat in het Engelsch: « There was no Sovereign who benefited more by the results of that war than the *Prince Sovereign of the Netherlands*; he was restored not only to his territories and *his position*, but it was among the leading arrangements of the Treaty, » enz.

l'Autriche et à la Russie. La Prusse et l'Autriche abandonnèrent leurs réclamations en faveur de la Russie, et il fut résolu que la Hollande se chargerait de payer l'emprunt Russe qui avait été levé par cette puissance dans les Pays-Bas (1). A la même époque, une autre négociation avait lieu pour donner à l'Angleterre les colonies du Cap de Bonne-Espérance, Demérari, Essequibo et Berbice (2), à la condition qu'elle payerait l'emprunt Russe. Mais il fut stipulé, que, si un jour la Belgique venait à être séparée de la Hollande, la charge de l'emprunt retomberait sur la Russie seule. Le but de cette stipulation était de donner à la Russie un intérêt direct à coopérer avec l'Autriche, la Prusse et l'Angleterre au maintien de l'intégrité du Royaume des Pays-Bas, et à l'union de la Belgique et de la Hollande, union que l'on considérait alors comme nécessaire au maintien de l'équilibre Européen (3). Vinrent la révolution de Belgique et sa séparation d'avec la Hollande. La Russie ne consentit à cette séparation qu'à la demande de l'Angleterre. Comme elle se montrait disposée à envoyer 60,000 hommes pour défendre la Hol-

(1) Juister: « que les *Pays-Bas* se chargeraient de payer l'emprunt-négocié en *Hollande*. »

(2) Z. hierbij de Conventie van 13 Aug. 1814. *Bijlagen*, bl. 721 volg.

(3) Aanhef der Londensche Conventie van 16 Nov. 1831, te vinden bij F. SAALFELD, *Supplém. au Recueil d. Traités de G. F. DE MARTENS*, T. XIII. 1827—1831, incl. *Nouveau Recueil*, T. IX. Goetting. 1833, p. 542 suiv. Verg. ook CH. DE MARTENS en DE CUSSEY, *Recueil manuel et pratique de Traités, Conventions &c.* Leipzig 1846. T. IV. 331 suiv.

lande et y réannexer la Belgique, s'il fût entré dans la politique des puissances Européennes de le faire, il eût été de la dernière injustice de faire supporter à la Russie les conséquences d'un événement *qu'elle n'a laissé s'opérer qu'à la requête des autres puissances*. Dès lors *un nouvel engagement a été conclu*; il fallait adapter les arrangements de la Russie et de l'Angleterre *au nouvel état de choses*. L'Angleterre prit l'engagement de *continuer* le paiement de l'emprunt, et d'un autre côté la Russie s'engagea, si jamais *l'indépendance et la neutralité* de la Belgique venaient à être menacées, à n'entrer dans aucun arrangement relatif à la Belgique, *sans le consentement préalable et formel de l'Angleterre.*»

Ziedaar de geschiedenis der Conventie van 16 November 1831 door een' onwraakbaar getuige onthuld; ziedaar de *belangeloosheid* van Rusland, gewillig, tegen toezegging van voortdurende betaling door Groot-Britannië, het Koninkrijk der Nederlanden mede te helpen sloopen, tot welks handhaving (1) het zich in 1815, mede op voorwaarde van geldelijk voordeel, eene reeks van jaren stiptelijk genoten, uitdrukkelijk had verplicht. Maar, hoe kan nu, onder zulkè omstandigheden en drijfveren, het naauw verband tusschen die Conventie en de onregtmaticgheid der Russische vordering tot 1839 één oogenblik door het Ministerie wor-

(1) Tandis *qued'un autre côté* on voulait assurer à la Russie le paiement d'une portion de son ancienne dette hollandaise *en considération des arrangements généraux du Congrès de Vienne, auxquels elle avait adhéré.* — Aanhef der Conventie van 16 Nov. 1831, verg. met het Tractaat van 31 Mei 1815.

den miskend en geloochend? Hoe kan het zóó verregaan van te beweren, «dat in het door Engeland gegeven *antecedent niets* gevonden wordt, hetgeen de Nederlandsche Regering kon terughouden» om de Conventie van Augustus 1850 te sluiten, «zoo als die door haar is gesloten (1)?»

De zaak schijnt anders vrij duidelijk. In 1815 wordt het Koninkrijk der Nederlanden gesticht, met oogmerk om het evenwigt van Europa te herstellen en te versterken; de herinnering aan de dwingelandij van Frankrijk over het Vasteland en het behoud van de Oud-Nederlandsche koloniën, de Kaap de Goede Hoop, Demerary, Essequibo en Berbice, bewegen Groot-Britannië, om zich met de betaling van interest en eene jaarlijksche som tot amortisatie van een bepaald deel der Russische schuld te belasten, mits België in het bezit van den Koning der Nederlanden blijve. Laatstgenoemde Vorst verbindt zich, of liever zijn nieuw Koninkrijk, België en Holland *vereenigd* (2), even gelijk Groot-Britannië, jegens Rusland, maar niet verder en langer, dan het bezit der pas aangewonnen Gewesten zoude duren. Nu breekt, na de Fransche omwenteling van Julij 1830, de opstand van België in Augustus uit, en reeds in October heeft de Koning der Nederlanden het bezit van het zuidelijk deel des Rijks nagenoeg geheel verloren. Een Nationaal Congres verklaart niet alleen WILLEM I, maar geheel het Stamhuis van Oranje-Nassau voor altijd on-

(1) *Memorie van Beantw.* § 5. fol. 7.

(2) *Le Royaume uni des Pays-Bas*, zegt tot twee malen de Conventie van 16 Nov. 1831.

bekwaam, in België te regeren. Bij Protocol van 20 December van hetzelfde jaar legt de Londensche Conferentie voorwaarden van scheiding aan Holland en België voor, den 27sten Januarij 1831 gewijzigd, en door WILLEM I. drie weken later aangenomen. Inmiddels gaat men te Brussel voort met de ontwerping van eene Constitutie, met de verkiezing van een' anderen Koning. LEOPOLD beklimt den troon, en wordt als zoodanig, bij het Tractaat der XXIV artikelen, door de Gevolmagtigden van Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Britannië, Pruissen en *Rusland* den 15^{den} November 1831 te Londen geteekend, formeel erkend. Daags daarna, bij de Conventie van 16 November (1), belooft Groot-Britannië, voor het bestaan der nog weinig gevestigde orde van zaken in België bezorgd, aan Rusland de verdere voldoening der sedert 1815 gedragen schuld, mits het Kabinet van St. Petersburg zich naauwer met het Engelsche vereenige, en voortaan de onafhankelijkheid en onzijdigheid van *België* beschermde, gelijk het weleer, nevens Groot-Britannië, *het Koninkrijk der Nederlanden* had opgebouwd en gewaarborgd. Vroeger was WILLEM I, — nu werd LEOPOLD het voorwerp van belangstelling en hulpbetoon.

En, niettegenstaande dit alles, zoude de Conventie

(1) «S. M. l'Empereur de toutes les Russies s'engage dans le cas où (ce qu' à Dieu ne plaise) les arrangements pris pour l'indépendance et la neutralité de la Belgique, arrangements au maintien desquels les deux hautes puissances sont également obligées, viendraient à être mis en péril — il ne contractera aucun engagement nouveau sans l'agrément préalable et le consentement formel de S. M. britannique.»

van 16 November 1831 voor ons eene onverschillige zaak zijn, (1) en Rusland, welks Keizer, gehouden zich, tegen den prijs, van Groot-Britannië bedongen, stelselmatig aan de gedragslijn der Engelsche Ministers aan te sluiten, in het voorjaar van 1832 Graaf ORLOFF naar 's Hage afvaardigde, om de laatste hoop op eene *restauratie* in België aan den Koning der Nederlanden te ontnemen; Rusland, dat door eene officiële daad het verlies van het bezit en van de *Souvereiniteit* over België niet in 1839, maar in 1831 voltooid heeft, zoude niettemin onze schuldeischer over het, tot 1839 verlopen tijdperk heeten!

Geen wonder waarlijk, dat de Heer VERSTOLK VAN SOELEN zich nooit met die belagchelijke *pretensie* heeft willen inlaten, — hij, die blijkbaar het aanzijn en den inhoud der Conventie van 16 November 1831 kende; (2) hij, die zich geen denkbeeld kon vormen van een' toestand, in welken Rusland van Groot-Britannië en van Noord-Nederland beide, op één' en denzelfden tijd, gelden zoude trekken tot een lijnregt verschillend doel: van Groot-Britannië, om Koning LEOPOLD te ondersteunen; van Noord-Nederland, — waarvoor? wegens het aan Koning WILLEM, in weerwil

(1) «Inderdaad doet het tot deze zaak niets af.» *Handelsblad*, 6 Aug. 1851. Iets lager schrijft de steller van het artikel, dat dit Tractaat wèl «zoude kunnen gelden als een *argument* (hoewel niet *volkomen beslissend*) tegen de vorderingen van Rusland over de termijnen van 1 Jan. 1832 en later.»

(2) *Recueil de pièces diplomat.* T. III. 30 (1832). «Environ à la même époque les journaux mentionnèrent une Convention, signée entre la Grande Bretagne et la Russie, par rapport à la dette Russe en Hollande.»

der Conventie van 19 Mei 1815, ontweldigd gezag over België; een feit, door Rusland, zoo als wij boven met de eigen woorden van den Graaf VAN NESSELRODE hebben betoogd, reeds sedert de aanneming van het XII^{de} Protocol, sedert 18 Feb. 1851, als onherroepelijk en onveranderlijk beschouwd. — De schuld van de zijde van Noord-Nederland, miste allen redelijken grond; er was geene *oorzaak* meer, geene *voorwaarde* der overeenkomst; deze was van regtswege vervallen.

Vandaar, dat de Russische zaakgelastigde te 's Hage Prins DOLGOROUKY, den 17^{den} November 1852 opmerksaam hebbende gemaakt op de interessen, welke den 1 Januarij 1853 zouden verschijnen, de Heer VERSTOLK hem den volgenden dag laconisch ten antwoord gaf: «*Que vû l'insurrection de la Belgique, le Roi ne se voit pas dans le cas de pourvoir au dit paiement (1).*» Vandaar, dat de Nederlandsche Staatsman, ook zeven jaren later, den 17^{den} November 1859 bijna op gelijke wijze door den Baron DE MALTITZ herinnerd aan de door Rusland inmiddels bewerkstelligde betalingen, hernam: «*Que par suite de l'insurrection de la Belgique et de sa séparation aujourd'hui reconnue du Royaume des Pays-Bas, le Gouvernement Neerlandais ne se trouve pas dans le cas de contribuer à l'acquittement des intérêts et de l'amortissement de la dette ci-dessus mentionnée (2).*» — Vandaar eindelijk, dat hij den 17^{den} September 1840 op twee latere Nota's van den Russischen Gezant deze verklaring gaf: «*Que*

(1) Nota van 18 Nov. 1832 (14de Bijlage, bl. 727.)

(2) 16de en 17de Bijlage, bl. 727.

le Gouvernement des Pays-Bas considère le cas mentionné dans l'article V de la Convention de Londres du 19 Mai 1815, entre les Pays-Bas, la Russie et la Grande-Bretagne, comme existant à l'égard du *Royaume des Pays-Bas* par la séparation de la Belgique de la Hollande, et que les obligations du Gouvernement *Néerlandais* à l'égard de cette dette ayant en vertu de la Convention citée ci-dessus cessé à partir de la séparation, la Cour de La Haye est prête à s'entendre avec celle de St. Pétersbourg sur la liquidation en rapport avec le dit principe des deux déclarations du Ministre des Finances de sa Majesté le Roi du 4 Juin et 10 Septembre 1831, transmises les mêmes jours par le soussigné à la Légation Impériale de Russie (1).»

Men lette op de zorg, waarmede de Heer VERSTOLK zich wachte voor de vermenging van *le Gouvernement Néerlandais* met *le Royaume des Pays-Bas*. En men werpe ons niet tegen de woorden, in de Nota van 17 Nov. 1859 voorkomende (in die van 17 Sept. 1840 weggelaten) «séparation aujourd'hui reconnue;» want nog eens, de Conventie van 19 Mei 1815 achtte het *feitelijk* verlies van België voldoende, en bovendien, hoe lang de *Nederlandsche* Regering met de algeheele erkenning der onafhankelijkheid van België en van Koning LEOPOLD mogt gedraald hebben, Rusland kon daaruit nimmer eenigen titel voor de teruggave der *quasi-voorschotten* sedert 1 Jan. 1852 tot 19 April 1859 afleiden. Voor Rusland was zelfs sedert 18 Febr. 1831, ten gevolge der aanneming van het

(1) 18de, 19de en 20ste Bijlage, bl. 728.

XII^{de} Protocol door WILLEM I, de scheiding niet twijfelachtig meer; allermint sints de Tractaten van 15 November 1831 met België, als vrije Staat erkend, en van 16 November met Groot-Britannië tot handhaving en onderschraging dier onafhankelijkheid, gesloten. Rusland had zich met het nieuwe Koninkrijk in *regelrechte* betrekking geplaatst, blijkens de ratificatiën van 18 Januarij 1852, den 4^{den} Mei daaraanvolgende te Londen uitgewisseld, in welke «*Sa Majesté le Roi des Belges*,» onder de overige gekroonde hoofden wordt gerangschikt (1). Daags daarna werden ook nog de ratificatiën uitgewisseld van een tweede Tractaat, den 14^{den} December 1831 tusschen Groot-Britannië, Oostenrijk, Pruissen en *Rusland* ter eenre (met uitsluiting van Frankrijk en Nederland) en *den Koning der Belgen* ter andere zijde aangegaan, en de ontmanteling der vestingen *Meenen, Ath, Bergen in Henegouwen, Philippeville en Mariënborg*, ten doel hebbende. Als aanleiding tot die overeenkomst werden vermeld: «l'état actuel de *la Belgique*, et les changements opérés dans la position relative de ce pays par son *indépendance politique*, ainsi que par la neutralité perpétuelle qui lui a été garantie (2).»

Ziedaar dan Rusland en zijne Bondgenooten op 14 December 1831 aan het onafhankelijk en voor altijd onzijdig verklaard België, *politisch* van Holland gescheiden, dat zelfstandig aanzijn nogmaals waarbor-

(1) *Recueil de pièces diplomat.* III. 44.

(2) DESIRÉ DE GARCIA DE LA VÉGA, *Recueil d. Traités et Convent. concern. le Royaume de Belgique* (Bruxell. 1850) Introd. p. XIII en, p. 12—14.

gende (1); en nu zoude men pogen, ons diets te maken, dat Rusland tot 19 April 1839 argeloos in den waan verkeerde, alsof het *Koninkrijk der Nederlanden* nog immer volkenrechtelijk bestond! alsof het in «*le Gouvernement Néerlandais*,» in goeden ernst zijn' schuldenaar had gezien! Welk een onzin! Neen: de vijf Mogendheden en *België* waren, sinds vele jaren, wederkeerig jegens elkander verbonden; hadden elkander, over en weder, regten verzekerd, bij wier waardering het al of niet tot stand komen van het Verdrag van 19 April 1859 niets afdeed (2). WILLEM I mogt in zijne weigering volharden, hij kon daardoor niet verhinderen, dat LEOPOLD door Rusland en de overige Magten van Europa voorlang als wettig Vorst was erkend.

Deze breedvoerige uiteenzetting van den staat van zaken, die tusschen Rusland en *Noord-Nederland* aan de eene, tusschen Rusland en *België* aan de andere zijde, in het tijdverloop tot 19 April 1859 had plaats gegrepen, zal, naar wij vertrouwen, kunnen dienen, om het bewijs te leveren, dat, zoo de Haagsche Conventie van 30/18 Aug. 1850 eene *transactie* (3) moest bevatten, de betalingen, welke de Russische Regering

(1) Ja, «*la Souveraineté pleine et entière de S. M. le Roi des Belges sur les forteresses*,» enz. DE LA VÉGA, p. XIII.

(2) Bij de overeenkomst van dien dag, hebben de vijf Groot Mogendheden en *België* met gemeen goedvinden bepaald, dat het Tractaat van 15 Nov. 1831, «*est déclaré n'être point obligatoire pour les hautes parties contractantes*.» Maar het had inmiddels, gedurende al dien tijd, gegolden. (Verg. DE LA VÉGA, p. 110.)

(3) *Memorie van Beantw.* § 7. fol. 11.

als *voorschotten*, te rekenen van 1 Jan. 1852 tot 1 Jan. 1859, poogde te doen gelden, *geheel buiten die transactie* hadden behooren te blijven. — Door omtrent *die* betalingen met Rusland in eenig overleg te treden; door in den aanhef der Conventie van *droits et obligations*, van *avances successives*, en in Art. 1 van 's Keizers *preuve de désintéressement* te gewagen, of toe te laten, dat in een verdrag, door den Nederlandschen Minister van Buitenlandsche zaken onderteekend, door den Koning geratificeerd, een vreemd Gezant die vernederende uitdrukkingen bezigde, heeft het Ministerie de historische waarheid, en de waarheid van den Staat evenzeer gekrenkt.

Wat toch zal het beteekenen, zoo de Russische Begering in der tijd, waarschijnlijk wel het ongunstig antwoord uit 's Hage voorziende, orde op de betaling der renten heeft gesteld, zonder dat antwoord af te wachten? Hoe kon het Kabinet van St. Petersburg zich vleijen, dat men, na de door den Keizer herhaaldelijk bekrachtigde ontbinding van het Koninkrijk der Nederlanden, na de officiële erkenning van LEOPOLD, te 's Hage doof en blind voor dat alles, zoude voortgaan «*de tenir compte à la Russie en temps et lieu de ses avances successives?*» (1)

Men vergete hier niet, dat Rusland, in elk geval, jegens zijne geldschietters niet anders heeft kunnen of mogen handelen. De Conventie van 19 Mei 1815 had hunne regten niet verkort. Ontstonden er gebeurtenissen, ten gevolge van welke het, bij Art. V dier

(1) Nota van Prins DOLGOROUKI, 13/25 Dec. 1832, Bijlage 15 bl. 727; *Memorie v. Toelichting*, bl. 478.

overeenkomst bedoeld geval kon geacht worden aanwezig te zijn, de betaling der renten mogt middelerwyl niet achterblijven; deze hing van den wil of onwil van de Nederlandsche of Britsche Regering niet af. Art. IV had stellig bedongen: «Le Gouvernement Russe *continue*, comme par le passé, *d'être tenu* envers les créanciers, *pour la totalité du dit emprunt*, et sera chargé de son administration.» (1) — Heeft derhalve Rusland gemeend, zich jegens derden van eene onloochenbare schuldpligtigheid te moeten kwijten, het heeft die betalingen voor zijne *eigene* rekening, niet voor die van het inééngestort Koninkrijk der Nederlanden gedaan; het heeft daardoor zijn eigen crediet ongeschonden bewaard. Maar ook het zoude het gegeven woord hebben verbroken, indien het zijne schuldeischers had teleurgesteld.

IV. Wij zijn tot de behandeling van een ander punt gekomen. De Regering zegt, «dat door den Nederlandschen Minister van Finantiën in der tijd zijn afgegeven twee verklaringen voor den termijn van rentebetaling, verschenen 1 Januarij 1851, en van de amortisatie, verschenen 1 Julij 1851; welke verklaringen door de Russische Regering *zijn opgevat* (2) als inhoudende eene stellige verbindtenis *tot terugbetaling* der voor die termijnen door Rusland verstrekte sommen gelds.»

Het Ministerie bestempelt zelfs die geschriften met den naam van *acceptatiën*. Het ziet daarin, blijkens de Conventie van ^{30/18} Aug. 1850, «des *engagemens*

(1) CH. DE MARTENS et DE Cussy, *Recueil*, III. 53.

(2) Verg. hiervoren bl. 8; *Mem. van Toelicht.* bl. 479.

reconnus, contractes et constatés.» — Wij hebben dus vooraf te onderzoeken, welke verklaringen of *declaratien* de Russische Regering van de Nederlandsche in 1851 heeft ontvangen?

En dan zien wij al dadelijk, dat de Gezant DE GOURIEFF eene verklaring had begeerd, «laquelle constaterait l'avance qui a été faite par la Russie au Gouvernement *Hollandais*, ainsi que l'engagement pris par ce Gouvernement de lui en tenir compte, même dans le cas où, en vertu de l'article secret de la Convention du 7/19 Mai 1815, les stipulations de cet acte subiraient quelque changement.» (1) — Men lette op den wensch van Rusland, om in de *Hollandsche*, in de *Noord-Nederlandsche* Regering een' schuldenaar te bekomen. Maar heeft men nu 'te 's Hage de onvoorzigtigheid gehad, zulk eene verklaring af te geven? Verre van daar. De Minister van Financiën heeft in dé beide stukken van 4 Junij en 10 September 1851 alleen voorschotten erkend au «Gouvernement *des Pays-Bas*,» en ter zake «de la quote-part du *Royaume des Pays-Bas* (2) (niet van Holland of Noord-Nederland) de la dette Russe contractée en Hollande.» — Dat de Russische Regering echter de beteekenis dier verschillende benaming zeer wel verstond; dat men zich te St. Petersburg de Protocollen van 20 December 1850, van 27 Jan. 1851 en de aanneming van laatstgemeld Protocol op 18 Februarij daaraanvolgende door WILLEM I, zeer juist herinnerende, bezwaarlijk eene schuld van *le Gouvernement*

(1) Nota van 11/23 Mei 1851, Bijlage 8, bl. 725.

(2) Bijlagen 9 en 13. bl. 725 volg.

en *le Royaume des Pays-Bas* heeft kunnen verwarren met eene schuld en verbindtenis van *le Gouvernement Hollandais*, zal wel geen nader betoog behoeven. Prins DOIGOROUKY althans sprak reeds in 1832 van *Cabinet en Gouvernement Néerlandais*; en veel vroeger had de Graaf VAN NESSELRODE van Holland en België, als van twee bijzondere Staten gewaagd. (1)

En nu de gehoudenheid tot *terugbetaling*. Is, naar het begrip van ons Ministerie, *tenir compte en rembourser intégralement* één en hetzelfde? Wie zal het gelooven? — Nogtans, de Graaf VAN NESSELRODE, die in de Nota van 28 Januarij 1831 eerst van *terugbetaling* (*remboursement*) gesproken had, ten opzichte van welke latere schikkingen behoorden te worden getroffen (des arrangements ultérieurs); de Gezant DE GOURIEFF, die eerst eene verklaring van de *Hollandsche Regering*, eene verbindtenis van *Noord-Nederland* had verlangd, beide namen sedert genoegen met eene te verrekenen schuldvordering ten laste van het *Koninkrijk der Nederlanden*, welks *formele* ontbinding nog niet volkomen was tot stand gebragt.

Hoe was die uitdrukking: *tenir compte en niet rembursement*, in gebruik gekomen? Zij was uitgelokt door het geheim Artikel der Conventie van 19 Mei 1815, betrekkelijk het, in Art. 5 voorzien geval van het geheel of gedeeltelijk verlies der Belgische gewesten. Dáár toch leest men: «Il est de plus entendu et convenu que l'invasion ou l'occupation passagère desdites provinces par un ennemi ne sera considérée

(1) Verg. bl. 19. («les Plénipotentiaires hollandais; la Souveraineté, le Souverain de la Belgique.»)

comme faisant cesser aucune partie desdits paiements, à moins que la durée n'en excède l'espace d'une année, dans lequel cas il dépendra de Leurs dites Majestés le Roi des Pays-Bas et le Roi de la Grande-Bretagne *de suspendre* Leurs paiements respectifs, avec la réserve *d'entrer en compte* avec le Gouvernement de Sa Majesté Impériale lors de l'expulsion ou de l'évacuation des dites provinces par l'ennemi, pour le total *ou telle* partie des arrérages, qui pourra *correspondre à l'état de possession*, dans lequel Sa Majesté le Roi des Pays-Bas pourra se trouver établie à cette époque.» (1)

Naarmate alzoo der uitgestrektheid en der voortduuring van de stoornis in het daadwerkelijk *bezit*, (het geheim artikel *zwijgt van Souvereiniteit*) zoude men op eene evenredige vermindering der lasten («réduction proportionnée des charges,») aanspraak hebben. Vandaar die *verrekening*, dat *entrer en compte*, die *liquidatie*, tot welke de Heer VERSTOLK VAN SOELEN zich in de boven aangehaalde Nota van 17 September 1840 bereid had verklaard.

Doch die *liquidatie* behoorde, naar het oordeel van dien Staatsman, te geschieden in overeenstemming met het beginsel, dat, van het oogenblik der ophouding van het *daadwerkelijk* bezit van België, ook de verplichting van Nederland tot betaling had opgehouden. Vermits de Nederlandsche Regering *den eersten October* 1830 als het tijdstip aanmerkte, waarop het daadwerkelijk verlies van België kon geacht worden volbragt te zijn, had Nederland, volgens die

(1) 2^d. Bijlage, bl. 720; *Mem. v. Toelicht.* bl. 477.

beschouwing, *negen maanden* in den rentetermijn van 1850 en 3 maanden in den aflossings- (amortisatie) termijn van 1 Julij te betalen (1). De Heer VERSTOLK beweerde, «dat er wel degelijk onderscheid bestond tusschen de twee eerste termijnen, over welke de verklaringen van den Minister van Finantiën waren afgegeven, en de volgende termijnen, daar toch een gedeelte dier twee termijnen, elk niet over zes, maar over twaalf maanden loopende, nog in een' tijdvak viel *anterieur aan den opstand*, hetwelk met de volgende termijnen niet meer het geval geweest was; dat men daarom aan Rusland zoude laten gelden datgene, wat van de betaalde sommen over de *twee* eerste termijnen voor rekening van Nederland moest komen.»

Zelfs, toen na *drie* conferentiën, in de maand April 1841 omtrent die aangelegenheid tusschen den toenmaligen Minister van Buitenlandsche zaken en den Russischen Gezant gehouden, ingevolge Kabinets-beschikking van den 12^{den} Mei 1841, drie dagen daarna *mondeling* de volle betaling der twee meergedachte declaratiën aangeboden werd, herhaalde de Heer VERSTOLK, op 's Konings bevel, «dat de Nederlandsche Regering *bleef bij de overtuiging van niet langer dan tot 1° October 1850 tot de betaling verplicht te zijn*, en dat de inhoud der twee declaratiën hieraan *niet derogeerde*; maar dat, vermits nu eenmaal de Russische Regering de zaak anders *begrepen had*, de Nederlandsche Regering, *behoudens haar regt*, echter niet ongenegen was, de declaratiën ten volle te voldoen, en daartoe eene wet aan de Staten-Generaal voor te

(1) *Memorie van Toelichting*, Bijlagen, bl. 478.

dragen, nadat Rusland en Nederland zich bepaaldelijk over eene zoodanige geheele vereffening dezer aangelegenheid zouden verstaan hebben (1).»

Wie erkent niet in dat voorbehoud van het *regt* van Nederland, in die gevestigde overtuiging, welke de Minister VERSTOLK, na rijp onderzoek, niet kon laten varen, de handeling van een' Staatsman, die de eer van zijn Vaderland lief had? Of was dat tijdstip van *den eersten October* 1830 te onregte voorgedragen als de dag, van welken men het daadwerkelijk verlies van België rekenen moest? Werd niet dezelfde dagteekening gesteld in het Verdrag van 5 November 1842, hetwelk na de aftreding van dien Minister, tusschen Holland en België, de onmiddellijk daarbij betrokken partijen, gesloten werd (2)? Kon men een meer beslissend getuigenis tot staving van dat gevoelen verlangen, dan de erkenning dier waarheid, nadat de Heer VERSTOLK tot het ambteloos leven was teruggekeerd? In Art. 56 van genoemd Tractaat leest men: «La partie de l'encaisse du Caissier-général de l'État qui, au 1er Octobre 1830, se trouvait dans les mains de ce Caissier et chez ses agents dans les ci-devant provinces méridionales du Royaume des Pays-Bas, à l'exception des villes de Maastricht et Luxembourg, demeure acquise au trésor Belge. Les pièces et documents, propres à établir la situation du Caissier-général susdit à l'époque précitée du 1er Octobre 1830, seront immédiatement remis par le Gouvernement Néerlandais au Gouvernement Belge.» — In eene ge-

(1) *Memorie v. Toelicht.* bl. 479.

(2) Staatsblad van 1843, N°. 3.

heele reeks van artikelen komt steeds hetzelfde tijdstip voor (1).

Maar ook reeds, gedurende de handelingen der Londensche Conferentie in 1831, was *die dag* als het einde der financiële gemeenschap van de beide afdeelingen van het Koninkrijk der Nederlanden aangewezen (2). Men twistte slechts over de vraag, of niet wellicht het tijdperk met eene maand behoorde verlengd te worden, daar de Nederlandsche Regering, volgens sommigen, tot 1 Nov. 1830 de inkomsten van het *vereenigd* Rijk genoten had (3).

De Regering klage dan niet over het onvoordeelig standpunt, waarop zij zich ten gevolge van de handelingen van het Behoud met opzicht tot de Russische schuld, zoude bevonden hebben. Zij heeft zich niet eens van de deugdelijke gronden bediend, welke de onverzettelijke tegenspraak van den Heer VERSTOLK haar zóó gemakkelijk aanbood en als in de pen gaf. Integendeel, haar alleen treft het verwijt, dat zij «*gaaf weg, zonder aarzelen, zonder omwegen* (4),» in de betaling der bewuste declaratiën heeft toegestemd. Zij heeft in haren eenzijdigen ijver, slechts de *welwillendheid*, in 1831 van Rusland ondervonden, roemende, naar het schijnt, bij de overweging der verklaringen van den Minister van Financiën van 4 Junij

(1) Art. 57, 60, 64, 69.

(2) *Recueil de pièces diplomat.* II. 57.

(3) *Recueil de pièces diplom.* II. 193. Memorie der Conferentie in antwoord op de Nota der Nederlandsche Gevolmagtigden van 14 Dec. 1831.

(4) *Mem. van Beantw.* § 6. fol. 9.

en 10 September van dat jaar, niet bedacht, dat de schuld oorspronkelijk op het Keizerrijk kleefde (1); dat Rusland, bij voortduring jegens zijne schuldeischers verbonden, ook *zonder eenig aanzoek uit 's Hage*, voor de rentebetaling van 1 Januarij en 1 Julij 1831 zorg moest dragen, wilde het niet eene bankbreuk begaan. Dit punt verlieze men niet uit het oog, wanneer men zooveel gewigt legt op den stap van het Departement van Financiën bij de Russische Regering. Men kon toen niet wel te 's Hage denken, dat juist op dienzelfden dag (20 Januarij 1831) de Keizerlijke Gevolmagtigden te Londen de noodzakelijkheid van het onafhankelijk bestaan van België, trots het protest van den Nederlandschen Ambassadeur FALCK tegen het Protocol van 20 December 1830, openlijk zouden uitspreken (2). Viel het moeilijk, zich van het geloof aan Rusland's goede gezindheid los te maken, die menigte van ongunstige Besluiten der Londensche Conferentie, door de Russische Gezanten mede onder teekend; die Tractaten van 15 en 16 November, voorts van 14 December 1831, alle door den Keizer bekrachtigd; die redenen, sedert in het Parlement door Lord PALMERSTON ontvouwd; die Memorie eindelijk van den Vice-Kanselier, Graaf v. NESSELRODE, volgens wien het verlies niet van het *bezit*, maar van de *Souvereiniteit* zelve tot 18 Feb. 1831 opklom (3), — al die door-

(1) Eenige bijzonderheden betrekkelijk de oude Russische leeningen te Amsterdam, vindt men bij SÉCUB, *Politique de tous les Cabinets de l'Europe*, (2e édit. 1801) T. I. 392 suiv.

(2) Note de l'Ambassadeur FALCK, 22 Dec. 1830. *Recueil de pièces diplom.* I. 43—51.

(3) Verg. hiervoren, bl. 19.

slaande bewijzen van Rusland's *welwillendheid* in dat merkwaardig jaar, voor welke het Ministerie zich nog in 1850 dankbaar heeft betoond, hebben ten minste den Heer VERSTOLK VAN SOELEN niet begoocheld.

V. Maar de Regering beroept zich op de *aanbieding*, het *aanbod*, den 15^{den} Mei 1841 *mondeling* door meergenoemden Staatsman aan den Baron DE MALTITZ gedaan; een aanbod, niet destijds onverwijld in behoorlijken vorm, maar eerst nu, na negen jaren, *virtualiter* (1), bij Nota van dien Gezant in dato ^{29 Maart} 1850 aangenomen. Volgens de *Memorie van* ^{10 April} *Beantwoording* toch was die aanbieding, nooit teruggenomen, al dien tijd *blijven openstaan* (2), en hield de Regering zich mitsdien verplicht, haar nog immer gestand te doen. «Dit *niet* te doen, zegt zij, scheen haar toe in strijd te zijn — met de eerste beginselen van *regt*, in strijd met die strenge eerlijkheid, welke de nationale kracht van Nederland, zoo naar buiten als naar binen, zoozeer verhoogt, en in strijd met die gulden woorden der Grondwet, waarbij nog ten overvloed *de verbindtenissen van den Staat jegens zijne schuldeischers worden gewaarborgd* (3).»

Heeft het Ministerie zich misschien geveleid, den Russischen Alleenheerscher eenige achting voor onze Staatsregeling te zullen inboezemen, door hem eene onvoorwaardelijke, niet-verschuldigde betaling te verschaffen? Wij kunnen slechts gissen; maar, welke de reden zij van dit vreemdklinkend beroep

(1) *Mem. v. Beantw.* § 6. fol. 11.

(2) § 6. fol. 10. 11.

(3) *Memorie v. Beantw.* § 6. fol. 9.

op de Grondwet, die wij zullen zien dat juist in deze zaak niet is nageleefd, een dure pligt dringt ons, de nagedachtenis van een Minister, die zich niet meer verdedigen kan, tegen zijdelingsche aantijgingen, die zijne naauwgezetheid zouden doen verdenken, te vrijwaren. De Heer VERSTOLK oordeelde Nederland jegens Rusland niet verder en langer gebonden, dan tot 1 October 1850. Het tegenwoordig Ministerie erkent het *regt* van vordering van Rusland zelfs voor de termijnen, verschenen 1 Januarij en 1 Julij 1851 (1); een regt, hetwelk de *loyauteit* eischte, niet te betwisten.

Maar Rusland heeft kennelijk zelf aan dat regt niet geloofd. *Al vóór het einde van 1850* hielden zich de Gevolmagtigden van den Keizer, nevens die der andere Groote Mogendheden van Europa, te Londen met het beramen der meest geschikte middelen onledig, om de onafhankelijkheid van België tot stand te brengen (2). *Al vóór het einde van dat jaar* was de scheiding van Holland en België beslist door hen, die het Koningrijk der Nederlanden hadden opgericht, en nu met gemeen overleg afbraken. Hoe zoude, onder zoodanige omstandigheden, trots het Art. V der Conventie van 19 Mei 1815, de schuldpligtigheid van Holland hebben voortgeduurd over het jaar 1851, dat is over een tijdperk, toen het *vereenigd* Koningrijk der Nederlanden was verdwenen?

(1) *Mem. v. Beantw.* § 7.

(2) Protocol van 20 Dec. 1830. « La Conférence s'occupera conséquemment de discuter et de concerter les nouveaux arrangements les plus propres à combiner l'indépendance future de la Belgique, » enz. *Recueil de pièces diplom.* I. 45.

Dat Rusland werkelijk geen' hoogen dunk van dat *regt* koesterde, blijkt uit den aanhef der meermalen besproken Conventie van 16 Nov. 1851, in welken de noodzakelijkheid der *herziening* van de vroegere overeenkomst van 19 Mei 1815 in dezer voege werd uitgedrukt (1):

« Considérant que les évènements qui se sont passés dans le *Royaume UNI des Pays-Bas depuis l'année* 1850, ont rendu *nécessaire* pour les Cours de la Grande-Bretagne et de Russie, la *révision* des stipulations renfermées dans leur Convention du 19 Mai 1815, aussi bien que l'article additionnel annexé à ce traité;

Considérant que l'examen de cette Convention a amené les hautes parties contractantes à conclure que *la lettre et l'esprit* de la dite Convention *ne sont pas entièrement en harmonie*, quand on les rapporte *aux circonstances* qui ont accompagné la *séparation* des deux grandes parties du *Royaume UNI des Pays-Bas*,» enz.

Het Ministerie heeft, zoo als wij hiervoren mededeelden (2), opgemerkt, dat Engeland, volgens het Tractaat van 19 Mei 1815, « *op geheel gelijke lijn met Nederland* tegenover Rusland geplaatst was.» — Welnu, *sedert de gebeurtenissen van 1850*, in het ten jare 1815 vereenigd Koninkrijk der Nederlanden gevallen, zagen Rusland en Engeland spoedig in, dat eene nieuwe Conventie noodig was, zonder welke En-

(1) MARTENS & DE CUSST, *Recueil manuel*, IV. 331 suiv. SAALFELD, t. a. p.

(2) Bl. 22.

geland van de prestatie van rente en aflossing zoude bevrijd zijn geweest. Lord PALMERSTON begreep, dat een Koningrijk *België* de plaats gedeeltelijk vervullen kon van het voormalig Koningrijk der Nederlanden. Daarom trof hij met Rusland *nieuwe* bedingen, en beloofde op dien voet (1) voortdurende betaling. Maar, indien Nederland, gelijk het Ministerie wil, bij de Conventie van 19 Mei 1815 inderdaad *op geheel gelijke lijn* met Engeland geplaatst was, zoo was immers ook, om *na de gebeurtenissen van 1850* geld van Nederland voor interest en amortisatie te kunnen vorderen, eveneens eene *nieuwe* Conventie noodig geweest? Of meent het Ministerie, dat Rusland altijd *regt* heeft, hetzij het zich van de Conventie van 19 Mei 1815, of van die van 16 November 1831 bediene?

Wij komen terug op het aanbod van 15 Mei 1841. Zal men met een' der gewone lofredenaren van de tegenwoordige Bewindslieden, die toegeeft, dat wij in 1851 *zeker* geene betaling meer schuldig waren *dan tot October 1850*, toen de Belgische provinciën zich feitelijk van ons scheidden, beweren, dat wij niet meer op het standpunt van 1851 staan; dat het aanbod van 1841 «de zaak geheel *van aard heeft doen veranderen* (2)?» Laat ons zien, welk *regt* uit het belangrijk gesprek van den Heer VERSTOLK met den Baron DE MALTITZ te onzen laste heeft kunnen geboren worden; volgen wij het verhaal van den Russischen Di-

(1) *Convention-pour renouveler les engagements contractés en 1815 au sujet de la dette russo-batave.* (SALFELD t. s. p.)

(2) *Nieuwe Rotterd. Ct.* 11 Mei 1851.

plomaat, in de Nota van ^{29 Maart}_{10 April} 1850 vervat, en onder den naam van *ouverture verbale*, als eene soort van titel, in de Conventie van Augustus vermeld. «Il résultait de cette ouverture, dus spreekt de Heer DE MALTITZ, que le Gouvernement Néerlandais croyait *devoir persévérer* dans l'opinion qu'il n'était *pas tenu* au service de la dette depuis l'époque où *la possession* et la Souveraineté *de fait* de la Belgique avaient été soustraites à la domination de Sa Majesté le Roi des Pays-Bas. D'après ce principe, il ne se reconnaissait point l'obligation de tenir compte au Gouvernement Impérial de ses avances *postérieures* à l'époque précitée, et selon la manière de voir du Cabinet du Roi, cette époque était celle du 1er Octobre 1850 (1).» Tot daartoe stemt dit verslag der gehouden bijeenkomst geheel met de Memorie van Toelichting overeen. Doch nu verder:

«Prenant toutefois en considération ses déclarations du 4 Juin et du 31 Août (10 Sept.) 1851, il était prêt à rembourser au Gouvernement Impérial les sommes que par les dites déclarations il a *reconnu* avoir été avancées à la *Hollande*: savoir celle.» enz.

Hier pleegt de Gezant blijkbaar een' misslag, die in de voor hem zóó toegevende, als vereerende Conventie van Augustus dan ook niet herhaald is.

Het geld is *niet* aan *Holland*, aan Noord-Nederland, maar «au Gouvernement *des Pays-Bas* (2),» en wel voor het aandeel van het *vereenigd* Koninkrijk der Nederlanden, verstrekt. De Minister VERSTOLK

(1) *Bijlagen*, bl. 728 (N°. 21.)

(2) Conventie van ^{30/18} Aug. 1850, Art. 2.

heeft niets erkend wat aan de steeds door hem geopenbaarde overtuiging, aan den inhoud der beide declaratiën, door den Minister van Finantiën afgegeven en aan de zoo versche Kabinets-beschikking van 12 Mei 1841 zoude hebben *gederogeed*.

Hoe weinig gezind men te 's Hage bleef, «*gaaf weg, zonder aarzelen, zonder omwegen,*» en voor een' onbepaalden tijd, onherroepelijk in den eisch van Rusland te bewilligen, toont vooral het slot der *ouverture*. «En m'annonçant cette résolution de son Gouvernement, poursuit de Heer DE MALTITZ, Mr. le Baron VERSTOLK DE SOELEN ajoutait, que dans le cas où le Gouvernement Impérial, *admettant de son côté l'application du principe en question*, accepterait l'offre que lui faisait le Cabinet du Roi et lorsque l'arrangement de cette affaire aurait été constaté, soit au moyen d'une Convention, soit par un échange de déclarations ou de notes diplomatiques, le Gouvernement Néerlandais ferait présenter aux États-Généraux un projet de loi portant allocation des fonds nécessaires, *en leur donnant communication des actes relatifs à l'arrangement dont il s'agit*. Mais que dans le cas où le Gouvernement Impérial *refuserait de reconnaître le principe* posé par le Cabinet du Roi, celui-ci se verrait obligé de considérer *comme non-avenue* la proposition qu' il venait de lui faire (1).»

Opmerkelijk is het, dat het Ministerie telkens van dien voorslag van den Heer VERSTOLK gewag maakt als van eene aanbieding, die, *niet ingetrokken*, gedu-

(1) Bijlagen, bl. 728 (N°. 21.)

rende negen jaren was *blijven openstaan* (1), en daarom nog in 1850, al mogt het dan slechts *virtualiter* zijn, door de Russische Regering met vrucht kon aangenomen worden. Had dan de Heer VERSTOLK niet klaar en onbewimpeld betuigd, dat de voorslag («la proposition») *als niet gedaan* («comme non-avenue») zoude worden aangemerkt, wanneer Rusland weigerde het beginsel, door het Haagsche Kabinet gesteld, te erkennen? Hoe komt het, dat het Ministerie van die gewigtige voorwaarde te eenenmale heeft gezwegen, niettegenstaande het gedrongen is te belijden, dat Rusland *geweigerd* (2) heeft, destijds die aanbieding aan te nemen; en voorts negen jaren lang niets van zich heeft doen hooren? Hoe zoude dan nu dat afgeslagen aanbod de zaak *van aard* hebben doen veranderen? De voorslag was immers *vervallen*, en moest worden beschouwd als nooit te zijn geschied. De Heer DE MALTITZ zelf deelt ons mede, dat de Keizerlijke Regering noch in eenige voorwaarde heeft willen treden, noch een gunstbewijs («une concession spontanée») aannemen. Men wees de toepassing van het beginsel, door den Heer VERSTOLK gevorderd, af, volhoudende, dat de voorschotten van 1851 «le Gouvernement Néerlandais» tot terugbetaling verplichtten. Hiermede liep de onderhandeling af, en (alzoo besluit de Russische Gezant), «le Cabinet Impérial depuis cette ouverture n'a pas cru devoir renouveler une discussion qui ne promettait guère d'offrir un résultat satisfaisant (3).»

(1) *Mem. v. Beantw.* § 6. fol. 11.

(2) *Memorie v. Beantw.* §§ 5, 6.

(3) Bijlagen, bl. 728.

Op die wijze bleef de zaak tot April des vorigen jaars steken. Rusland bewaarde het stilzwijgen te midden der langdurige raadplegingen over het Tractaat van handel en scheepvaart, in September 1846 te St. Petersburg gesloten; Rusland zweeg, terwijl het Verdrag van 5 November 1842 tusschen Holland en België, bij hetwelk de meest ingewikkelde finantie en andere aangelegenheden, tot de gemeenschap van het ontbonden Koningrijk der Nederlanden in regtstreeksch verband staande, werden vereffend, een geruimen tijd bij de Staten-Generaal, wier goedkeuring gevraagd werd (1), aanhangig was. Rusland zweeg, terwijl het nogtans, blijkens het *Précis des négociations* van den Heer VAN NESSELRODE, nooit verzuimd had, de betrekkingen tusschen de Nederlandsche Regering en de Nationale Vertegenwoordiging aandachtig te volgen. *Hier*, bij het onderzoek van den moeitelijken arbeid van eene Commissie, krachtens het voorschrift van Art. 13. § 5. van het Tractaat van 19 April 1839, uit Belgen en Noord-Nederlanders zamengesteld, en jaren achter elkander met de becijfering van al wat de Schuld van het voormalig Koningrijk betrof, te Utrecht onledig; *hier* ware het de plaats geweest, de schuldvordering, uit de declaratiën van 4 Junij en 10 September 1831 ten laste van het eertijds *vereenigd* Rijk voortspruitende, des verkiezende, te berde te brengen, en, naar aanleiding van het beginsel, door den Heer VERSTOLK verdedigd, acht slaande op het tijdstip van *den eersten October* 1830, te splitsen, wat, volgens de Conventie van 19 Mei

(1) Wet van 4 Febr. 1843. (St. Bl. N°. 3.)

1815, voor rekening van Holland, van België of van de Russische Regering zelve moest blijven. — *Des verkiezende*, zeggen wij; want edelmoediger, of liever, billijk ware het geweest, noch toen, noch later met eene vordering op te komen, die, op de Conventie van 19 Mei 1815 steunende, in volslagen strijd is met het Tractaat van 16 November 1831. — Doch, wat hiervan zijn moge, het onmiskkenbaar belang van het beding, bij den mondelingen voorslag van 15 Mei 1841 gevoegd, kan, uithoofde der *destijds* nog immer hangende liquidatie met België, door niemand worden betwijfeld; want, dat de Russische Schuld tot het *passief* van het *vereenigd* Koningrijk der Nederlanden behoorde (1); dat het een last was, door de Bondgenooten *niet* aan Holland, maar bepaaldelijk aan de veroverde Belgische gewesten opgelegd, had men te Brussel nooit ontkend.

Toen derhalve in 1850 de Baron DE MALTITZ zich, na veeljarig stilzitten, weder aanmeldde, had het Ministerie de handen volkomen vrij. Het was niet in het minst door de *ouverture verbale* gebonden, in der tijd uit de hoogte verworpen en versmaad. Het bevond zich wel degelijk nog op het standpunt van 1831; het had nog, gelijk wijlen de Heer VERSTOLK, de betaling tot 1 October 1830 kunnen aanbieden; tot het tijdstip, bij het finantieel eindverdrag met België, in

(1) Protocol van 27 Jan. 1831. N°. XII. Verg. hiervoren bl. 14. *l'Observateur Belge*, T. V. p. 415. « Pour établir le bilan de la communauté, il faudrait pouvoir ajouter à tout ceci la dette belge, la dette dite austro-belgique, la dette russe, le déficit de l'année dernière, » enz. Zie nog RAEPSAET, *Journal*, Oeuvres, T. VI. 160.

dato 5 Nov. 1842, aangeduid als de termijn, tot op welken de inkomsten van het *vereenigd* Koninkrijk der Nederlanden door de Regering waren genoten. Al het meerdere en latere, uit de declaratiën van 4 Junij en 10 September 1831 voortvloeiende, kon *niet* bij Noord-Nederland alleen, afgescheiden van België, maar *welligt* bij die beide, wel eer vereenigde deelen van het ontbonden Koninkrijk een onderwerp van *reclame* uitmaken. Het punt toch der Russische Schuld is bij gemeld Tractaat van 5 Nov. 1842 *niet* geregeld (1), en wel om de zeer natuurlijke reden, dewijl men, sinds de mislukte poging van 15 Mei 1841, daarvan niets meer had vernomen. De *tot 1 October* 1830 verschenen renten was Noord-Nederland altijd bereid geweest aan te zuiveren; overbodig was het dus, van eene vordering uitdrukkelijk te spreken, die tusschen Holland en België *niet* werd *gedebatteerd*, en welke Rusland scheen te hebben doorgeschraapt. Een *geheim* artikel of *voorbehoud*, voor het geval, dat Rusland eenmaal werkelijk zijne eischen mogt willen doen gelden, was niet mogelijk, daar de Belgische Constitutie *geheime* artikelen wraakt (2).

Nog een woord, ten slotte, over de verbindende kracht

(1) In dat verdrag is wel over de *Austro-Belgische* schuld gehandeld, die ingevolge de met Oostenrijk getroffen Conventie van 11 Oct. 1815, op den voet der wet van 14 Mei 1814 tot Nederlandsche Staatsschuld was geconverteerd. Verg. ook de wet van 9 Feb. 1818. (St. Bl. N°. 7.); Art. 64 van het Tractaat van 5 Nov. 1842, & MARTENS & DE CUSSEY, T. III. 204 suiv. Z. nog *l'Observat. Belge*, T. V. 167.

(2) Belg. Constit. Art. 68. « Dans aucun cas les articles secrets d'un traité ne peuvent être destructifs des articles patents. »

van eene *ouverture verbale*. Al had de Russische Gezant niet eene *voorwaardelijke*, en wegens de te kennen gegeven *weigering*, onmiddellijk ingetrokken en vervallen *ouverture* uit den mond van den Nederlandschen Minister in 1841 ontvangen; al had hij zelfs eene *NOTE verbale* bezeten, nog had men, naar de regelen van het diplomatisch verkeer, in 1850, zonder de *loyauteit* en *regtschapenheid* te krenken, het beroep op dat *antecedent* niet ontvankelijk kunnen verklaren. Zoozeer als iemand, waarden wij die hoedanigheden in het beleid der staatszaken; maar toch de verfijnde en afgemeten vormen en gebruiken, in dien hooger en kring met het begrip van *streng eerlijkheid* allezijs bestaanbaar, zijn van de kunsteloze eenvoudigheid van het dagelijksch leven onderscheiden. — Niet alles, wat een onderhandelaar zegt of schrijft, is evenzeer verbindend (1). In den bekenden *Guide Diplomatique* van CH. DE MARTENS vindt men op dit punt deze wenken: «Toute explication donnée par écrit qui doit être envisagée comme notification officielle et *obligatoire*, doit être *signée*, tandis que celle qui ne doit servir que d'éclaircissement *préalable* et *non-obligatoire*, n'exige *point* cette formalité.» Sprekende met name van eene *note verbale*, van een *précis de conversation*, of wel van eene vertrouwelijke nota (confidentielle), herinnert die Schrijver verder: «Ces notes n'ont pas besoin d'être signées et elles ne sont censées être données que pour soulager la mémoire; aussi elles *ne tirent pas à conséquence* (2).»

(1) Verg. KLÜBER, *Droit d. Gens moderne de l'Europe*, § 112, 200; G. F. DE MARTENS, *Précis du droit d. Gens*, II. § 231, (des négociations verbales ou par écrit.)

(2) *Guide Diplom.* T. I. § 60. Model van zoodanige nota,

En inderdaad, waar zoude het heen met de vrijheid van onderhandeling tusschen de Hoven en hunne Vertegenwoordigers, zoo niet in een zóó kiesch en netelig stuk, vaste regelen algemeen door de gewoonte waren gewettigd? Waar zoude het heen, indien openingen en mededeelingen, *niet* in *geschrift* vervat, maar uit niet geheel juiste verhalen der wederpartij vele jaren later kenbaar geworden, den voet bepaalden, op welken de afgebroken draad moest worden opgenomen, in weerwil van hemelsbreed verschillende omstandigheden?

Zooveel schijnt genoegzaam ten betooge, dat het Ministerie bij de Conventie van 30/18 Augustus 1850, in verband beschouwd met de gebeurtenissen van 1830 en 1831, in 't bijzonder met het gedrag van Rusland, zichtbaar uit de verdragen van 15 en 16 November 1831, gelijk uit dat van 14 December daaraanvolgende, geheel vrijwillig onze eer heeft bezwakt en onze regten ten offer gebragt aan eene, tot 1859 uitgemeten, door niets gestaafde vordering. Had het Ministerie niet in *ééne* (1), maar in meerdere Contra-Nota's, ons belang tegen Rusland met wakkerheid voorgestaan; had het tegen de Russische Ministers zoo wijdloopig gepleit, als nu tegen de Tweede Kamer, het lijdt geen twijfel, of eene voor de betrokken

II. 462 volg. *Causes célèbres du Droit d. Gens*, (Leipz. et Paris, 1827), T. II. 3. (Geschil tusschen Pruissen en Engeland, A. 1752. »Cette déclaration verbale (van Lord CARTERET) paraissant insuffisante au Roi de Prusse, M. d'ANDRIÉ fut de nouveau chargé de demander — une explication plus précise et par écrit. Il ne put cependant l'obtenir.» (z. nog p. 61 volg.)

(1) *Memorie v. Beantw.* § 2.

partijen aannemelijke schikking zoude eindelijk te weeg zijn gebragt. — Maar deze Conventie, met hare krenkende uitdrukkingen (*désintéressement*,) mag het Staatsblad van het Koninkrijk niet onteeren. Nederland kan zijne vernedering niet ten eeuwigen dage onderschrijven; het mag zich, tegen beter weten aan, niet dusgenoemde geschenken of onverdiende kwijtscheldingen van vreemde Mogendheden laten welgevallen. Wat Rusland in 1841 van de hand wees (1), behoort Nederland in 1851 insgelijks met fierheid te verwerpen. Het kan of mag, hoe klein ook, het regt van gelijkheid, dat eerste beginsel van het Volkenregt, niet verzaken.

Er is meer. De Conventie druischt ook tegen het Nederlandsch Staatsregt aan. De taak der Regering ware nog ligter geweest, indien zij zich, door Rusland lastig gevallen, op de, sinds het aanbod van 1841 *gewijzigde* Grondwet had gelieven te beroepen. Bij de herziening toch van 1848 is Art. 57 aldus veranderd en aangevuld: «Verdragen, welke, hetzij afstand of ruiling van eenig grondgebied des Rijks in Europa of in andere werelddeelen, hetzij eenige andere bepaling of verandering, *wettelijke regten* betreffende, inhouden, worden door den Koning *niet* bekrachtigd, dan nadat de Staten-Generaal die bepaling of verandering hebben goedgekeurd.»

Het verdient opmerking, dat, ofschoon de Grondwet van 1814 (2) aan den Souvereinen Vorst het regt

(1) Rusland begeerde, volgens den Heer DE MALTITZ, geene «*concession spontanée*.» Bijlagen, bl. 728.

(2) Art. 38.

had opgedragen, om, behoudens *kennisgeving* aan de Staten-Generaal, *alle* verbonden en verdragen te doen sluiten en te bekrachtigen, en de Grondwet van 1815 slechts de uitzondering van het geval van eenigen afstand of ruiling van grondgebied in tijd van vrede, had vastgesteld (1), G. K. VAN HOGENDORP op den inhoud en de redactie der meermalen vermelde Conventie van 19 Mei 1815 de bedenking opperde, dat het meer met den geest der Grondwet zoude hebben gestrookt, zoo de Koning der Nederlanden, in plaats van regtstreeks een gedeelte van het kapitaal en de achterstallen van de Russische leening op zich te nemen, zich, even als de Koning van Groot-Britannië en Ierland, alleen verbonden had, aan de Nationale Vertegenwoordiging aan te bevelen, om hem in staat te stellen, zich met dat kapitaal, interest en aflossing dier schuld te belasten (2). «Geld of geldswaarde kon, schreef hij, bij geen verdrag toegezegd worden, dan onder de voorwaarde van inwilliging der Staten-Generaal, en de vrije overweging der zaak door deze werd daarmede geenszins belemmerd.»

Wij zagen dan ook, dat, zelfs onder de werking dier Grondwet, welke de magt der Kroon in het sluiten en bekrachtigen van Tractaten bijna niet beperkt had, de behoefte aan eene voordragt van wet ter vereffening der Russische zaak, door den Minister VERSTOLK aan den Baron DE MALTITZ werd voorgehouden. Hij voegde er bij, dat de tot die aangelegenheid be-

(1) Art. 57. \

(2) *Bijdr. tot de Huish. v. Staat*, VIII^{de} D. 2° St. bl. 157, 159 volg.

trekkelijke bescheiden aan de Staten-Generaal zouden moeten worden medegedeeld (1). Was het daardoor uit te lokken onderzoek, zoowel als de voorwaarde van erkenning van het door de Nederlandsche Regering verkondigd beginsel aangaande de schuldpligtigheid *tot en met* 1 Oct. 1830, den Russischen Gezant minder welkom? Had de schikking daarom geen voortgang?

Wij verkeerden deswege in onzekerheid; maar, indien men *toen* oordeelde, het Artikel der Grondwet milder te moeten toepassen, dan uit de bewoordingen van den tekst onvermijdelijk volgde, hoeveel ruimer nog zal thans de uitlegging moeten zijn van het voorschrift, in 1848 herzien en aangevuld! «Onder *wettelijke regten* verstaat de Regering, zeide de Memorie van Toelichting dier constitutionele bepaling, niet alleen voorschriften van eenige bestaande *wet*, maar *het regt der Wetgevende Magt in zijnen ganschen omvang*, zoodat bij Tractaat niet in hare bevoegdheid kan worden gegrepen, noch, *zonder haar, eenig* punt gevestigd, dat binnen den kring van haar grondwettig gezag ligt. Hetgeen staatsregtens onderwerp is der Wetgevende Magt, moet niet, zoo min *in* als *buiten* een verdrag, zonder toestemming der Staten-Generaal kunnen worden vastgesteld. Er is *strijd van wetgevende bevoegdheid*, zoodra de Koning bij Tractaat eene verbindtenis kan opleggen, die anders niet dan bij eene *wet* zou kunnen worden opgelegd; het Trac-

(1) *Bijlagen*, bl. 728. (N°. 21.)

taat kon dan de wet en de wet het Tractaat veranderen, een strijd, in de Grondwet niet te dulden (1).»

Hier is derhalve aan de Nationale Vertegenwoordiging eene veel uitgebreider bevoegdheid verzekerd, dan die, aan welke in den aanvang van onze Constitutionele Monarchie werd gedacht. Hier *bekrachtigt* niet waar het *wettelijke regten* geldt, de Vorst een of ander gesloten Verdrag, en draagt *vervolgens* aan de Staten-Generaal de middelen voor, om de ingegane voorwaarden te vervullen; gelijk HOGENDORP in de *Schets van eene Grondwet voor de Vereenigde Nederlanden* had gewild (2). Neen: uit vrees voor den *strijd* tusschen het *Tractaat* en de *wet*, moet het verdrag zelf, vóór de ratificatie, den toets der Staten-Generaal doorstaan (3). De overweging der Vertegenwoordigers behoort geheel vrij te zijn; en, zoude zij niet worden belemmerd; zoude zij niet geheel doelloos en onvruchtbaar worden, wanneer de Regering de Leden der Staatsvergadering als in den cirkel van POPILIUS kon insluiten, en volstaan met te zeggen: «het Verdrag is *geratificeerd*: de acten zijn bereids uitgewisseld; er is aan de zaak niets te veranderen?»

Een ander, voornaam bezwaar wordt door de tij-

(1) VOORDUIN, *Gesch. en beginselen der Grondwet*, bl. 146 volg.

(2) Art. 4.

(3) *Verslag der Commissie v. Rapporteurs*, (7 Mei 1851) *Bijblad, Bijlagen*, bl. 567. «Een vrij groot aantal Leden beantwoordden de vraag: Of die overeenkomst door den Koning heeft kunnen worden bekrachtigd, *zonder vooraf aan de goedkeuring der Staten-Generaal te zijn onderworpen* geworden? met het oog op het voorschrift der 3^e zinsnede van Art. 57 der Grondwet, *onthennend*.»

dige, voorafgaande mededeeling en verzochte goedkeuring der Staten-Generaal afgesneden. Het aanzien der Kroon blijft tegenover het buitenland ongekrenkt; het lijdt daarentegen noodwendig, wanneer de verwerping van het ontwerp van wet het Tractaat en de Koninklijke bekrachtiging verijdt. En toch, hoe spaarzaam en omzigtig de Vertegenwoordigers moeten zijn in de weigering der middelen, om overeenkomsten met vreemde Mogendheden getroffen, ten uitvoer te leggen, een oogenblikkelijk misverstand is een on-eindig minder kwaad, dan duurzame minachting of ander nadeel, aan eene Natie berokkend. Lezenswaardig is wegens dit vraagstuk, het gevoelen, door den bezadigden, onlangs overleden Raadsheer in het Hof van Cassatie, HELLO, in zijn fraai werk: *du Régime Constitutionnel* (1), ontwikkeld. Van twee *precedenten* onder de Regering van LOUIS PHILIPPE gewagende, het een van 1833, het ander van 1835, van welke het eerste de Grieksche leening, het tweede de schadevergoeding, aan de Vereenigde Staten van Noord-Amerika toegekend, betrof, merkt hij aan: « Dans chacune de ces occasions, le traité avait *devancé* la loi, et consenti définitivement des stipulations financières; ce qui était un *véritable tort*, que la ratification législative, survenue après coup, *n'a pas fait disparaître.* » HELLO verwijst voorts tot een Verslag van den Afgevaardigde, sedert Minister DUMON, waarin de verhouding tusschen de Kroon en de Nationale Vertegenwoordiging in dit stuk, uitnemend is toege-licht. « S'agit-il d'un traité qui ne renferme *aucune*

(1) *Paris* 1848, T. II. 107 suiv. (3e édit.)

clause financière à la charge de l'Etat? — werd dáár gezegd, — le traité conclu sans l'intervention des Chambres, s'exécute sans leur concours. S'agit-il d'un traité qui renferme une clause financière à la charge de l'Etat? le traité est conclu, lorsque le Roi l'a signé sous le contre-seing d'un Ministre; mais les mesures financières d'exécution dépendent d'un vote législatif. — Toutefois, il ne faut pas se le dissimuler, un *refus* serait un évènement grave; mais ce n'est pas un motif de nier le droit; c'est un motif d'en user rarement, et lorsque la grandeur du mal dépasse les dangers du remède. Si les Chambres doivent user de leur droit avec réserve, *ce droit n'en est pas moins assuré.*»

Men ziet het: in Frankrijk, waar, onder de Monarchie, geen voorschrift der Constitutie bestond, gelijk-luidend met de uitgestrekte en gebiedende verpligting, welke onze Grondwet uitspreekt, overal waar de Tractaten eenige bepaling of verandering, *wettelijke regten* betreffende, mogten behelzen, — in Frankrijk achtten men de onderteekening en ratificatie van het verdrag, dat geldelijke bezwaren oplegt vóór eene wet die daartoe magtigt, eene onbehoorlijke zaak, » *un véritable tort.*» — Zooveel leidden geleerde Regters en schrandere Staatslieden dáár af uit het beginsel van Constitutioneel Staatsregt, dat geen penning geheven wordt buiten eene wet; zoo begreep men dáár, dat geene vervroegde uitwisseling van ratificatiën de vrijheid van beraadslaging der Kamers mag verkorten of bemoeielijken.

Wat zullen wij van de Belgische Constitutie zeg-

gen, op welke de Regering het waagt, (1) zich te beroepen? Dat zelfs Art. 68 dier Staatswet: «*Les traités de commerce et ceux qui pourraient grever l'État ou lier individuellement des Belges, n'ont d'effet qu'après avoir reçu l'assentiment des Chambres,*» nog verre achterstaat bij de wijde en bijna onbegrensde bevoegdheid, welke in 1848 hier te lande aan de Kamers is verzekerd, en die het regt der Wetgevende Magt «*in zijnen ganschen omvang*» moet helpen handhaven. Men heeft *meer*, men heeft gewis niets minder dan in België willen bezitten, en met de daad verkregen. Eene gemeenschappelijke ondervinding had in de beide Landen prijs doen stellen op voorzorgen, bij gemis van welke WILLEM I een en andermaal geldelijke lasten bij verdrag, zonder gemeen overleg der Vertegenwoordiging, op den Staat had geladen. En had HOGENDORP zijne aanmerkingen op de Conventie van 19 Mei 1815 niet teruggehouden, in *l'Observateur Belge* (2) had men zich hevig en scherp over die inbreuk op de Wetgevende Magt beklaagd. De Russische Schuld wekte toen in het Zuiden niet minder bittere gewaarwordingen, dan nu in het Noorden.

(1) *Memorie v. Beantw.* § 4. fol. 5.

(2) T. IV. 187. «*D'autres demanderont si, sous un Gouvernement représentatif, dont le Chef ne peut pas établir un impôt quelque léger qu'il soit, il est constitutionnel que l'on passe des Traités qui grèvent le trésor de charges considérables et perpétuelles, sans la participation des représentans de la Nation, par exemple, en acceptant la délégation des dettes russe et autrichienne?*» Z. nog T. V. 165 suiv. (*Usurpation ministérielle.*)

Maar, wil men weten, hoe, niettegenstaande de bepaling der Belgische Constitutie veel meer dan bij ons aan den werkkring der Regering heeft vergund, het Ministerie aldaar zich wacht in eenig punt in te grijpen, dat zoude kunnen gerekend worden, tot het grondwettig gezag der Kamers te behooren, welverre van ligtvaardig of met opzet de uitwisseling van ratificatiën te bespoedigen, hebben de Belgische Staatslieden zich, waar het groote moeilijkheden gold, niet op hunne zelfgenoegzaamheid verlatende, nu en dan de magtiging tot het onderteekenen van Tractaten bij de Vertegenwoordiging verzocht en verworven; een maatregel, door welken hunne verantwoordelijkheid werd gedekt. (1)

Die parlementaire tusschenkomst in België en elders, was in Noord-Nederland niet onopgemerkt gebleven. Bij de zóó karige herziening der Grondwet in 1840 uitte men het verlangen, «dat *handelsverdragen* en in 't algemeen zulke overeenkomsten, die verandering van *wettige regten* inhielden, ter goedkeuring aan de Staten-Generaal wierden voorgelegd.» En wat zeide dienaangaande de Hoogleeraar THORBECKE? «Inderdaad schijnt dit *eene volstreckte voorwaarde*. Waar blijft de *harmonie* der wettige orde, zoo de Kroon haar door diplomatische handelingen kan breken?» (2)

In overeenstemming met dit denkbeeld, werd in het voorstel van 9 Dec. 1844, door genoemden Staats-

(1) DESIRÉ DE GARCIA DE LA VÉGA, *Recueil*, p. 1 & 99. (Wetten van 7 Nov. 1831 en 4 April 1839: »qui autorise le Gouvernement à conclure et à signer le Traité.» *Hist. Parlementaire du Traité de paix du 19 Avril 1839 entre la Belgique et la Hollande* (Bruxell.) T. I. 119 suiv. 153; T. II. 618.

(2) *Aantekenen op de Grondwet*, 2e uitg. I. 123.

man en Geleerde, nevens acht andere Leden der Tweede Kamer voorgedragen, het Art. 57 der Grondwet nagenoeg letterlijk gewijzigd (1), zoo als het in 1848 is aangenomen. En niet dubbelzinnig is, wat op dit punt in de Memorie van Toelichting nader gezegd werd; eene verklaring, eveneens en in de zaak, en in de uitdrukkingen met die van 1848 strookende. « De Grondwet — dus spraken de negen Leden, — moet boven allen twijfel verheffen, dat bepalingen, die op zich zelve slechts *door de wet* kunnen worden gemaakt, zoo min *in* als *buiten* een verdrag zonder toestemming der Staten-Generaal mogen worden vastgesteld. De vorm toch van Verdrag doet hier niets af; hij kan aan de Kroon, ten aanzien van de *innerlijke* regeling van den Staat of van de regten en pligten zijner ingezetenen, niet méér magt geven, dan zij *buiten dien vorm* heeft.» — Die hoogst gewigtige grondstelling, dat de Kroon alleen, gescheiden van de twee andere takken der Wetgevende Magt, het Rijk door bekrachtigde Tractaten wel *Volkenregtens*, doch niet *Staatsregtens*, verbindt, wenschten zij «zuiver en rond te zien erkennen.» (2)

Wij durven den Man, die deze regelen schreef, gerustelijk de vraag voorleggen, of met die *ronde* erkenning de leer der *contractuele* regten, van de *wettelijke* onderscheiden, die in de *Memorie van Beantwoording*

(1) « Verdragen, die afstand of ruiling — of eenige andere verandering van *wettelijke regten inhouden*, worden door den Koning niet bekrachtigd, dan nadat de Stat. Gen. 'er hunne goedkeuring op hebben gegeven.»

(2) *Handelingen over de voorstellen tot Grondwetsherziening in 1845* ('s Gravenh, 1846 bij BELINFANTE) bl. 65.

gepredikt wordt, goed en samenhangend kan worden overeengebracht? of niet hier door diplomatische handelingen de *harmonie* der wettige orde is gebroken? of niet hier, ter vermindering van den *strijd van wetgevende bevoegdheid*, dien de Grondwet in 1848 trachtte uit te sluiten, de Conventie van 30/18 Aug. 1850 zoowel als het ontwerp van wet, de bron zoowel als het uitvloeisel, aan den toets der Nationale Vertegenwoordiging had moeten onderworpen zijn?

Het Ministerie heeft niettemin een' anderen weg ingeslagen; het heeft eigenmagtig jegens Rusland verbindtenissen aangegaan, welke onvervuld zullen blijven, wanneer de Staten-Generaal de noodige gelden weigeren; het heeft eigenmagtig eene schuld erkend, die door vroegere Staatslieden *met nadruk* (1), en aanhoudend was betwist. Het heeft eigenmagtig, zoo als het zelf die overeenkomst noemt, eene *transactie* geteekend, sluitende met een bezwaar, dat, naar de meening zelfs van hen, die het Ministerie doorgaans prijzen, 4 tonnen gouds minder had kunnen bedragen (2); het heeft die nadeelige dading getroffen, zonder over de onderwerpen, daarin begrepen, te kunnen beschikken. En toch, van de aanneming der voordragt van wet, later aan de Staten-Generaal in te dienen, in geenen deele verzekerd, heeft het de onderteekening des Konings (3) buiten noodzaak in het spel gebragt!

(1) *Memorie van Toelichting* bl. 478.

(2) *Nieuwe Rotterd. Ct.* 11 Mei 1851.

(3) Verg. deswege de bevreemding, uitgedrukt in het *Ver-*

Deze voorbarigheid mag evenwel de nakoming van een' onaangename pligt niet beletten. Meent het Ministerie het oordeel der Staten-Generaal over de Conventie van 30/18 Aug. 1850 te mogen afsnijden en veilig te kunnen ontberen; meent het hun te mogen toevoegen: «*streng genomen* wordt door de Regering geene *goed- of afkeuring* van de met Rusland geslo-
tene verbindtenis gevraagd (1);» acht het een «*zoo-
genaamd bolwerk* van de goedkeuring der Wetgevende
Magt» zóó zwak en overbodig, dat het, met ter zijde-
stelling van Art. 57 der Grondwet, zich achter het-
zelve bij een zoo veelomvattend en veelzijdig geschil,
als dat met Rusland, niet heeft verwaardigd te *ver-
schansen* (2), maar, op eigen kracht steunende, onder
den naam van *transactie*, de waardigheid en belangen
van den Staat beide heeft miskend en prijs gegeven,
aan de Vertegenwoordiging blijft het onverlet, de
aangevraagde middelen tot kwijting der roekeloos er-
kende schuld te weigeren. De in October 1850 uit-
gewisselde ratificatiën hebben de constitutionele reg-
ten der Kamers niet kunnen besnoeijen.

Wij gelooven gaarne, dat zulk een ongewone toe-
stand sommige Leden der Vertegenwoordiging huiverig
en schroomvallig zal maken, vooral, daar het Minis-
terie, ter doordrijving van het ontwerp van wet, «de

slag der Commissie v. Rapporteurs (7 Mei 1851, Bijlagen bl. 567.) «*alvorens zóó ver te gaan, van aan het Tractaat door de bekrachtiging des Konings zijn volkomen beslag te doen erlangen.*»

(1) *Memorie v. Beantw.* § 4. fol. 5.

(2) *Memorie v. Beantw.* § 4. fol. 6; verg. met het *Verslag der Commissie v. Rapporteurs*, Bijlagen bl. 567.

commerciele belangen van den Staat » te hulp roept. — Doch het Verdrag van handel en scheepvaart, in September 1846 met Rusland voor den tijd van tien jaren gesloten, laat onze kooplieden niet zonder bescherming. Maar bovendien, de jongste Geschiedenis van het Koninkrijk België biedt meer dan één voorbeeld (1) aan van verbonden en verdragen, welke de goedkeuring der Kamers dáár of elders niet hebbende kunnen verkrijgen, hunne uitwerking hebben gemist, of, gelijk men het noemt, aan den spijker bleven hangen. Nadere onderhandelingen bereidden dan soms eene meer gewenschte uitkomst, — Dit was, onder anderen, het geval met de Tractaten van handel en scheepvaart, door België met Frankrijk en de Vereenigde Staten van Noord-Amerika geteekend, zelfs *geratificeerd* en echter niet ten uitvoer gelegd. — Dáár gold het dan toch wel in de eerste plaats, « *commerciele* belangen.»

Uitheemsche Mogendheden weten, wanneer zij met Staten onderhandelen, in welke het bestuur der diplomatische aangelegenheden aan het regt van tusschenkomst der Vertegenwoordiging onderhevig is, dat de daden van hen, met wie zij verdragen sloten, kunnen worden gelogenstraft. Ook Rusland wist den 30/18 Aug. 1850, dat het verleenen of weigeren der door de Regering, ter voldoening aan de Conventie, aan te vragen middelen, van het goedvinden der Staten-

(1) GARCIA DE LA VEGA, t. a. p. p. 93, 94, 164. Tractaat met Frankrijk 22 Sept. 1838. Die overeenkomst was, over en weder, *geratificeerd*; doch in België « il fut sursis indéfiniment à la discussion du projet de loi, qui devait rendre la Convention exécutoire. » — Tractaat met de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, 29 Maart 1840; met Spanje, 25 Oct. 1842 (p. 234.)

Generaal afhangt (1). Rusland wist derhalve, aan welke misrekening het zich blootstelde. Het zal zich niet verwonderen, dat een edel Volk, aan welks weldadigen invloed het zijne beschaving en daardoor zijne grootheid verschuldigd is, zich niet lafhartig voor 's Keizers voeten wil nederwerpen.

Wij ontveinzen overigens de hooge waarde van het behoud eener ongestoorde welwillendheid in onze betrekkingen met het magtig Rusland, in geenen deele. Wij zijn overtuigd van het nut, dat, hetzij de voordragt van wet, die bij de Tweede Kamer is ingediend, door de Regering worde ingetrokken of wel door de Staten-Generaal afgestemd, een geschil ten laatste vereffend worde, hetwelk niet onbeslist kan blijven. — Wij kunnen het den Baron DE MALTITZ wel toegeven (2): «il est temps enfin de clôre une question que le Gouvernement Néerlandais lui-même dans l'intérêt de ses relations amicales avec la Russie ne saurait vouloir laisser *ouverte* indéfiniment.»

Hoe dit meest voegzaam en doeltreffend geschieden kan; *hoe* wij uit het doolhof, waarin wij door de Conventie van 30/18 Aug. 1850 geraakt zijn, ons best zullen ontwarren en weder op den regten weg komen, mogen anderen aanwijzen, die zich op het tooneel der bedrijvige Diplomatie bij voortduring ambtshalve bewegen. Zooveel is zeker, dat de goedkeuring van het ontwerp van wet, ons tot spot van Europa zoude maken; dat de afstemming dier voordragt de naleving van Art. 57 der Grondwet voor het vervolg zal waar-

(1) *Memorie v. Beantw.* § 4. fol. 5.

(2) *Bijlagen*, bl. 728.

borgen. De beginselen van het Volkenregt en van het Staatsregt beide, in die Conventie verloochend, eischen de verwerping van het ministerieel voorstel.

Maar ook de eer der Natie eischt die. Niet Rusland heeft bij die kwalijk bestempelde *transactie, purement et simplement*, zoo als de *Memorie van Beantwoording* beweert (1), zijne overdreven, denkbeeldige pretensiën wegens voorschotten en interessen ten offer gebracht. Neen: even als of de Conventie van het begin tot het einde uit de pen, gelijk uit het brein van den Baron DE MALTITZ voortgesproten ware, heeft die Gezant het *regt* van Rusland op de vordering tot 19 April 1859 in den aanhef van het verdrag doen erkennen, gelijk hij in den tekst der overeenkomst eene openlijke hulde aan de onbaatzuchtigheid van zijnen Souverein heeft weten te erlangen. Het is onwaar, dat het Ministerie het *regt* van Rusland voor hetgeen *buiten* de termijnen van 1 Januarij en 1 Julij 1831 ligt, zoude hebben *ontkend* (2). Het heeft in zijne treurige neiging om «*gaaf weg, zonder aarzelen, zonder omwegen,*» toe te geven, als geldig aangenomen wat van de Russische zijde werd bijgebracht; het heeft integendeel, met laakbare onverschilligheid, nagelaten, zich ten behoeve van Nederland op de Conventie van 16 November 1831, op het Tractaat der XXIV Artikelen en dat van 14 December 1831, op de Memorie van den Graaf van NESSELRODE en op zoovele andere handelingen en gebeurtenissen te beroepen, welke de beweerde schuldpligtigheid tot 1859 zegevierend zouden hebben wederlegd.

(1) § 6. fol. 9.

(2) *Memorie v. Beantw.* § 7. fol. 11.

Maar eindelijk, zoo wij, ten gevolge van dien beklagenswaardigen en voor het nationaal eergevoel zóó stuitenden misslag, *vier* tonnen gouds te veel zouden moeten betalen, is dan werkelijk die som zóó luttel, zulk eene kleinigheid, dat wij, uit vrees voor eenige *verwikkeling* (1) en voorbijgaande verkoeling, onbekommerd over onze schande, ons zouden moeten haasten dat onverschuldigd geld, dat *geschenk* in handen van Rusland te storten? Zal die lage verspilling plaats vinden onder een Ministerie, door zoo vele juichende Landgenooten begroet met den oorverdoovenden kreet: *Redding door Bezuiniging?*

Wij beleven dagen, in welke veel geschiedt, wat vroeger onmogelijk toescheen; maar, hoe naauw begrensd de kring van het ongeloofelijke geworden zij, wij blijven het voor niet denkbaar houden, dat de Tweede Kamer dit wetsontwerp met hare goedkeuring bekrachtige.

Doch, — wat dan? Ons zoude, onder verbetering, dunken, dat men zich bereid moet toonen, den Keizer te geven wat des Keizers is; dat men wat de Heer VERSTOLK VAN SOELEN oordeelde, *tot den 1sten October* 1830 buiten eenige tegenspraak te onzen laste te komen, nog heden behoort aan te bieden. De Regering begroot die schuld op *f* 860,937—50, en wij gedragen ons aan deze opgave.

Maar, indien Rusland, met dit aanbod niet tevreeden, op de volle betaling der declaratiën van 4 Junij en 10 September 1831 onverhoopt mogt aandringen, zoo kon men eene *liquidatie* of *transactie* voorstellen, bij welke de schuldpligtigheid van Noord-Nederland

(1) *Nieuwe Rotterd. Ct.*, 11 Mei 1831.

wierd uitgestrekt hetzij dan tot 20 December 1830, dagteekening van het Protocol der Londensche Conferentie, toen de *ontbinding* van het Koninkrijk der Nederlanden het eerst als onvermijdelijk is uitgesproken (1), tegen welk Protocol echter de Ambassadeur FAUCK protest heeft aangeteekend; hetzij tot 27 Januarij 1831, den dag, waarop de grondslagen der scheiding tusschen Holland en België, bij het XIIde Protocol werden vastgesteld; of, zoo men tot het uiterste wilde verstaan, — tot 18 Febr. 1831, den dag, waarop WILLEM I tot die hoofdbeginselen, zonder voorbehoud en onherroepelijk is toegetreden, — den dag, door den Graaf VAN NESSELRODE zelven weleer als beslissend aangemerkt, en aan het Kabinet van 's Gravenhage herinnerd. Rusland kan de toepassing van zijne eigene Theorie niet afwijzen.

Zoo de schikking op dien voet, ter zake van eene schuld van het *vereenigd* Koninkrijk der Nederlanden, kon worden getroffen, spreekt het van zelf, dat, vermits de Regering de inkomsten van dat Rijk niet langer en verder *dan tot 1 October 1830* heeft genoten, België de *helft* zoude behooren te dragen in de som, die, *te rekenen van dat tijdstip*, aan Rusland zoude worden verstrekt (2).

Is men het over dit eindcijfer eens geworden, zoo schijnt de *vorm* van de te ontwerpen Conventie zeer

(1) In de *Memorie v. Beantwoording* § 6. fol. 8 hecht de Regering zelve eenige waarde aan de door sommige Leden der Tweede Kamer verdedigde meening, dat de verplichting tot betaling met 1 Jan. 1831 vervallen was, daar „de Londensche Conferentie de *scheiding* van België *als beginsel* had aangenomen.”

(2) Het aandeel toch in de Russische Schuld krachtens de

eenvoudig te kunnen zijn. Waartoe, als gold het een burgerlijk regtsgeding, verklaringen en erkenningen van partijen, over en weder? Waartoe de opsomming van vorderingen? Dat alles kan in aanmerking komen, *alvorens* men *liquideert* of *transigeert*; dat behoort tot de voorloopige bemoeijingen en overweging der onderhandelaren, tot de vroeger te wisselen schrifturen en bescheiden. Zoo kan dan ook de hooggeroemde kwijschelding van eene ongegronde *pretensie* als geheel overtollig, gerustelijk worden achterwege gelaten. Één enkel artikel van *transactie* komt voldoende voor; een artikel, gesteld in den geest van dat, waarmede FALCK en FAGEI, CANNING en WIJNN den 17^{den} Maart 1824 het Verdrag over de Oost-Indische bezittingen even ridderlijk, als eervol besloten (1). Ofschoon tegen aanzienlijke Britsche vorderingen, «*vele naamwaardige* van den Nederlandschen kant waren ingebracht,» werd met geen woord van die wederzijdsche eischen in bijzonderheden melding gemaakt. Men vergenoegde zich in het Verdrag, door de beste gezindheid tot vriendelijke afdoening, door gematigdheid, billijkheid en inschikkelijkheid tot stand gekomen, beknopt en zinrijk te bepalen (2):

«Er is overeengekomen, dat alle rekeningen of vor-

Conventie van 19 Mei 1815, is nooit tot *Nederlandsche Staatsschuld geconverteerd*, en de kwitantie, in Art. 65 van het Tractaat van 5 Nov. 1842 gegeven, betreft alleen de bij dat verdrag *geregelde* vorderingen, *niet* de *verzwegene* of destijds slapende en onbekende.

(1) HOGENDOEP, *Bijdragen tot de Huish. v. Staat*, X. 314 en Bl. 29, 32. (Memorie tot adstructie.)

(2) Art. 16. Wet van 18 Junij 1824, Staatsbl. N°. 39.

